

**Powiat
Limanowski**
Ostoja natury i zdrowia

Program edukacji ekologicznej społeczeństwa
w Powiecie Limanowskim
VI edycja 2011
realizowany przez

Starostwo Powiatowe w Limanowej
Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa
Powiatowe Centrum Ekologiczne

Limanowa, 2011

Zawartość

I.	WPROWADZENIE	4
II.	REALIZOWANE PROJEKTY W RAMACH PROGRAMU	7
1.	„Prezent dla Ziemi” – obsadzenie zielenią wysoką basenu limanowskiego.	8
2.	„II. Powiatowy Konkurs Wiedzy o Ochronie Przyrody na terenie Powiatu Limanowskiego” dla dzieci i młodzieży szkół powiatu limanowskiego przy współudziale Ligi Ochrony Przyrody od/Limanowa i Nadleśnictwa Limanowa	14
3.	„Światowy Dzień Ziemi” połączony z „Międzynarodowym Rokiem Lasów” w powiecie limanowskim przy współpracy z Nadleśnictwem Limanowa	16
4.	Kontynuacja Programu promocji segregacji odpadów	20
a)	Segregacja odpadów w urzędzie Starostwa Powiatowego w Limanowej	20
b)	„Zbieranie zużytych baterii” – projekt promujący zbiórkę baterii w powiecie Limanowskim przy współpracy Organizacji Odzysku REBA w Warszawie od 2007 r..	23
c)	Powiatowy Program Usuwania Azbestu od 2006 r.	26
d)	„Zaadoptuj rzekę” – projekt promujący czystość wód i rzek przy współpracy z Polskim Związkiem Wędkarskim oraz Klubem Gaja od 2007 r.....	26
5.	Wydanie „Atlasu roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych powiatu limanowskiego” przy wykorzystaniu środków Europejskiego Funduszu Rolnego	30
6.	„Święto drzewa” IX edycja – kontynuacja projektu promujący zielenią wysoką	32
7.	Certyfikat „Zielone biuro” – projekt podnoszący prestiż urzędu Starostwa Powiatowego w Limanowej i zmniejszający oddziaływanie firmy na środowisko	34
8.	Warsztaty dla nauczycieli pn. „W słowach kilku o wydrze, bobrze i wilku” realizowane w ramach projektu edukacyjnego w powiecie limanowskim przez Fundację Wspierania Inicjatyw Ekologicznych w Krakowie	40
9.	Warsztaty dla samorządowców nt. odnawialnych źródeł energii (OZE) realizowane w ramach projektu „Zielony telefon” w powiecie limanowskim przez Fundację Wspierania Inicjatyw Ekologicznych w Krakowie	41
III.	SPOSÓB REALIZACJI	42
1.	Strona internetowa i tablica informacyjna	42
2.	Współpraca z mediami w celu edukacyjnym, promocyjnym i informacyjnym.....	43
3.	Współpraca z wybranymi ekologicznymi organizacjami pozarządowymi.....	43
4.	Współpraca ze szkołami powiatu limanowskiego	46
5.	Prelekcje z młodzieżą.....	47
6.	Udostępnianie materiałów edukacyjnych.....	47
7.	Organizowanie konkursów dla młodzieży i dzieci	47
8.	Organizowanie warsztatów dla nauczycieli i konferencji dla pracowników samorządowych	48
IV.	EFEKTY EKOLOGICZNE I SPOŁECZNE	49
V.	EFEKTY MATERIALNE I SZKOLENIOWE.....	49
VI.	FINANSOWANIE	50

WSTEP

Ochrona środowiska przyrodniczego jak również bezpośredniego otoczenia człowieka w jego pracy, szkole domu jest nie tylko intuicyjnym zachowaniem ale również konstytucyjnym obowiązkiem każdego obywatela. Dzięki Powiatowemu Centrum Ekologicznemu wszyscy mieszkańcy powiatu, będą mogli go pełniej realizować.

W obecnym czasie gdzie brakuje zmodernizowanych składowisk odpadów istnieje szczególna potrzeba edukacji i dostępu do informacji o możliwościach jakie niosą ze sobą nowoczesne metody segregacji oraz ochrony środowiska. Powiat podejmuje próbę edukacji społeczeństwa, a przede wszystkim młodzieży i dzieci kierując się zasadą „czym skorupka za młodu nasiąknie, tym starość trąci”.

Zamierzeniem tego Programu jest długofalowe oddziaływanie na społeczeństwo, a szczególnie młodzież w szkołach. Mamy nadzieję, że wyniesiona nauka z Programu zostanie przeniesiona do swoich gospodarstw domowych i prywatnego życia.

I. WPROWADZENIE

- Tytuł programu:

**Program edukacji ekologicznej społeczeństwa w Powiecie Limanowskim
VI edycja 2011 realizowany przez PCE**

- Miejsce:

Powiat Limanowski

- Typ zagadnienia rozwiązywanego w projekcie:

ochrona środowiska - świadomość ekologiczna

- Streszczenie:

Nauczanie podstaw ekologicznie zrównoważonego użytkowania środowiska i sposobów jego ochrony. Kształtowanie nawyków kultury ekologicznej oraz poczucia moralnej i obywatelskiej odpowiedzialności za ochronę dóbr środowiska naturalnego i przyrodniczego. Wpajanie postaw związanych z segregacją odpadów, czystością wód, ochroną przyrody, szacunkiem do zwierząt. Edukacja ekologiczna prowadzona będzie poprzez artykuły w prasie lokalnej, prelekcje w szkołach, konferencje, szkolenia i warsztaty dla jednostek samorządowych nauczycieli i młodzieży, konkursy, wydawnictwa w postaci ulotek, stronę internetową. Będą prowadzone akcje związane tematycznie z ochroną środowiska we współpracy z ekologicznymi organizacjami pozarządowymi, Limanowskim oddziałem Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej oraz z limanowskim i mszańskim oddziałem Polskiego Związku Wędkarskiego, Nadleśnictwem Limanowa, Stary Sącz oraz Gorczańskim Parkiem Narodowym.

- Institucja prowadząca projekt:

Starostwo Powiatowe w Limanowej, Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa,
Powiatowe Centrum Ekologiczne

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Z zakresu Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Limanowskiego, a szczególnie:

Cele edukacyjno-wychowawcze:

- podniesienie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców na obszarze objętym opracowaniem, zwłaszcza w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi,
- podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców nt. współczesnych technologii segregacji, wywozu, utylizacji, składowania i likwidacji odpadów komunalnych oraz ich organizacyjnych, finansowych i ekologicznych uwarunkowań,
- uświadomienie konieczności ponoszenia przez jednostki i gospodarstwa domowe dodatkowych nakładów finansowych, rzeczowych i czasowych w celu

- dostosowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w gminie do obowiązujących regulacji prawnych i standardów europejskich,
- przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej w szkołach,
 - przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych przez pozarządowe organizacje ekologiczne.

Z zakresu Program Ochrony Środowiska Powiatu Limanowskiego, a szczególnie:

Cele edukacyjno-wychowawcze:

- promowanie zachowań związanych z codziennym bytowaniem mieszkańców a zgodnym z zasadami ochrony krajobrazu i przyrody,
- wykorzystanie proekologicznych nośników energii i szkodliwości spalania materiałów odpadowych (szczególnie tworzyw sztucznych),
- rygorystyczne przestrzeganie wymagań ochrony środowiska w ramach funkcjonowania obiektów turystycznych i rekreacyjnych, budownictwa mieszkaniowego oraz prowadzenia działalności rolniczej,
- włączenie w akcję edukacji ekologicznej proekologicznych organizacji pozarządowych.

Z zakresu Ustawy o Ochronie Przyrody (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 z późn zm.) Art. 4.

1. Obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym.

2. Organy administracji publicznej są obowiązane do zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony przyrody.

3. Obowiązkiem organów administracji publicznej, instytucji naukowych i oświatowych, a także publicznych środków masowego przekazu jest prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej i promocyjnej w dziedzinie ochrony przyrody.

Dla efektywnego działania programy informacyjno-edukacyjne winny uzyskać wsparcie zarówno merytoryczne, jak i finansowe ze strony jednostek samorządowych i podmiotów gospodarczych zarządzających systemem gospodarki odpadami.

Dobra współpraca władz powiatowych oraz przedsiębiorstw zarządzających gospodarką odpadami może zaowocować włączeniem się społecznych organizacji ekologicznych w proces informacyjno-edukacyjny w następujących zakresach:

- prowadzenie szkoleń dla nauczycieli, urzędników, przedsiębiorców, działaczy samorządu terytorialnego, mieszkańców,
- przygotowywanie i kolportaż materiałów informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców powiatu,
- organizowanie konkursów, wystaw, prelekcji,
- prowadzenie kampanii np. „Zaadoptuj rzekę”, „Święto drzewa”, „Zbieraj baterie”, „Dzień Ziemi” i inne.

Szkoły mają bardzo szerokie możliwości włączenia się w proces informacyjno-edukacyjny związany z problematyką opakowań i odpadów opakowaniowych. W tym zakresie możliwe są zarówno formy zajęć lekcyjnych, jak i pozalekcyjnych. Szkoła powinna:

- inicjować i korzystać z kontaktów z władzami samorządowymi oraz innymi reprezentantami społeczności lokalnej; szkołami wyższymi; terenowymi ośrodkami edukacji ekologicznej i innymi instytucjami i organizacjami (w tym z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi),

- inicjować oraz uczestniczyć w krajowych i międzynarodowych programach edukacji ekologicznej,
- stale podejmować i rozszerzać zakres praktycznych działań na rzecz ochrony środowiska w szkole i jej otoczeniu,
- eksponować pozytywną rolę dzieci w edukacji ekologicznej dorosłych,
- prowadzić edukację ekologiczną w terenie.

Dla osiągnięcia tych celów szkoła powinna wprowadzić różne formy działań bezpośrednio skierowanych na pobudzenie świadomości, podnoszenie poziomu wiedzy i wyrabianie umiejętności wśród dzieci i młodzieży, a pośrednio również u wszystkich mieszkańców gminy.

Spośród zalecanych form należy wymienić:

- ścieżki tematyczne „Opakowania i odpady opakowaniowe” w ramach przedmiotu Środowisko w nauczaniu początkowym oraz w klasach wyższych w ramach poszczególnych przedmiotów,
- badania ankietowe dzieci i młodzieży,
- pogadanki i spotkania z ciekawymi ludźmi (przedstawiciele władz lokalnych, zakładów przemysłowych, organizacji ekologicznych),
- konkursy plastyczne, literackie, konkursy zbiórki surowców wtórnych,
- przedstawienia teatralne, happeningi ekologiczne,
- festyny, manifestacje, aukcje, pokazy,
- dni otwarte w zakładach przemysłowych (zakłady utylizacji odpadów, wysypiska odpadów, zakłady oczyszczania miast, centra recyklingowe),
- współpraca i wymiana doświadczeń z innymi szkołami poprzez internet,
- kluby młodego ekologa,
- inwentaryzacja dzikich wysypisk.

Stała i powszechna edukacja ekologiczna ma na celu:

- upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy o środowisku naturalnym,
- podnoszenie świadomości społeczeństwa o racjonalnym i odpowiedzialnym korzystaniu z wszystkich dóbr środowiska i przyrody,
- pokazywanie i promowanie kultury ekologicznej,
- projektowanie i podejmowanie działań lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju,
- zrozumienie podstawowych pojęć ekologicznych
- poznanie sposobów zagospodarowywania odpadów,
- poznanie sposobów sortowania i recyklingu odpadów,
- kształtowanie postawy indywidualnego zaangażowania w działania na rzecz ochrony środowiska,
- zrozumienie konieczności gospodarowania odpadami,
- projektowanie i podejmowanie działań na rzecz segregacji odpadów i wykorzystania surowców wtórnych.

II. REALIZOWANE PROJEKTY W RAMACH PROGRAMU

Lp.	Realizowane projekty	Okres realizacji zadania	
		Data rozpoczęcia	Data zakończenia
1	2	3	4
1	„Prezent dla Ziemi” – sadzenie drzew przy basenie limanowskim <i>Partnerzy: Firma Wilo, Drew-smol, Fundacja Nasza Ziemia</i>	01.04.2011	30.06.2011
2	„II. Powiatowy Konkurs Wiedzy o Ochronie Przyrody na Terenie Powiatu Limanowskiego” <i>Partnerzy: Nadleśnictwo Limanowa, Liga Ochrony Przyrody</i>	05.04.2011	30.11.2011
3	„Światowy Dzień Ziemi” połączony z „Międzynarodowym Rokiem Lasów” <i>Partnerzy: Nadleśnictwo Limanowa</i>	05.04.2011	30.06.2011
4	Wydanie „Atlasu roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych powiatu limanowskiego” przy wykorzystaniu środków Europejskiego Funduszu Rolnego <i>Partnerzy: Lokalna Grupa Działania</i>	01.01.2011	30.11.2011
5	Segregacja odpadów w urzędzie Starostwa Powiatowego w Limanowej od 2010	01.01.2011	30.12.2011
6	„Zbieranie zużytych baterii” – projekt promujący zbiórkę baterii w powiecie od 2007 r. <i>Partnerzy: Organizacja Odzysku Reba</i>	01.01.2011	30.12.2011
7	Powiatowy Program Usuwania Azbestu od 2006 r. <i>Partnerzy: gminy powiatu limanowskiego</i>	01.01.2011	30.12.2011
8	„Zaadoptuj rzekę” – projekt promujący czystość wód i rzek od 2007 r. <i>Partnerzy: Klub Gaja, Polski Związek Wędkarski</i>	01.04.2011	30.10.2011
9	„Święto drzewa” IX edycja – projektu promujący zieleń wysoką <i>Partnerzy: Klub Gaja, Nadleśnictwo Limanowa, Nadleśnictwo Stary Sącz, Gorczański Park Narodowy</i>	01.09.2011	30.10.2011
10	Certyfikat „Zielone biuro” – projekt podnoszący prestiż urzędu Starostwa Powiatowego w Limanowej i zmniejszający oddziaływanie firmy na środowisko <i>Partnerzy: Fundacja Partnerstwo Dla Środowiska</i>	01.04.2011	30.12.2012
11	Konferencja i warsztaty dla nauczycieli pn. „W słowach kilku o wydrze, bobrze i wilku” <i>Partnerzy: Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych w Krakowie</i>	05.04.2011	05.04.2011
12	Warsztaty dla samorządowców „Zielony telefon” nt. odnawialnych źródeł energii <i>Partnerzy: Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych w Krakowie</i>	28.04.2011	28.04.2011

1. „Prezent dla Ziemi” – obsadzenie zielenią wysoką basenu limanowskiego.

Projekt „Prezent dla Ziemi” jest realizowany przez Fundację Nasza Ziemia w Warszawie oraz firmę WILO Polska.

Jesienią 2010 r. Fundacja Nasza Ziemia wraz z firmą WILO Polska-fundatorem drzew oficjalnie rozpoczęły akcję „Prezent dla Ziemi”. polegającą na sadzeniu drzew za każdą zakupioną pompę WILO klasy energetycznej A, chcąc tym samym przyczynić się do przyszłej absorpcji CO² przez posadzone drzewa.

W ubiegłym roku posadzono 5000 drzew w Knyszynie w województwie podlaskim oraz w gminie Buk w województwie wielkopolskim. Każde z posadzonych drzew wytwarza tlen potrzebny dla 4 dorosłych osób.

Prawdziwymi beneficjentami tej akcji będą kiedyś dzisiejsze dzieci.

Na przełomie maja/czerwca 2011 roku odbędzie się kolejne sadzenie drzew tym razem w Limanowej. W ramach tego projektu zostaną posadzone czerwone klony, wiśnie i inne gatunki drzew przed basenem pływackim, oraz wzdłuż alei chodnikowej i parkingów.

Wykonaniem nasadzeń zajmie się podwarszawska firmę „Drew-smol”. Drzewa te będą sadzone z bryłą korzeniową oraz objęte dwuletnią gwarancją przyjęcia się na łączną kwotę prawie 12 tys. zł.

10 czerwca przewidziano główne obchody „Prezentu dla Ziemi” połączone posadzeniem ostatniego, największego drzewa przed wejściem na basen wraz z przedstawicielami Fundacji Nasza Ziemia, Firmy Wilo Polska i Powiatu Limanowskiego oraz oprawą medialną. Szczegółowy program zostanie podany wkrótce.

Firma WILO powstała w 1872 r. i wchodzi w skład grupy Wilo SE. Grupa ta jest jednym z największych producentów pomp wodnych na świecie. Od 2010 roku firma postanowiła rozpocząć projekt „Prezent dla Ziemi”, którego założeniem jest, że za każdą zakupioną pompę WILO klasy energetycznej A będzie sadzić jedno drzewo.

WILO Polska

al. Krakowska 38, Janki

05-090 Raszyn

tel: 22 702 61 61

<http://www.wilo.pl/>

Prace będą wykonane są przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe „Drew-smol”. Należy ona do czołówki europejskich firm zajmujących się nasadzeniem dużych drzew. Wiele arterii komunikacyjnych oraz posesji w Europie oraz Polsce zostało obsadzonych dużymi drzewami przez „Drew-smol” np. Gersdorf, Schengen, Maastricht, Watykan oraz praktycznie we wszystkich większych miastach Polski.

Firma posiada w Mszczonowie pod Warszawą szkółkę dużych drzew o powierzchni ponad 30 ha. PPHU „drew-smol” uczestniczy w realizacji wielu poważnych inwestycji zarówno w kraju jak i zagranicą. Sukces firmy opiera się na pracy wysokiej klasy fachowców, dysponujących nowoczesnym i profesjonalnym sprzętem.

Dowodem uznania dla działań firmy „drew-smol” na rzecz ochrony środowiska są liczne nagrody krajowe i międzynarodowe:

- tytuł Lidera Polskiej Ekologii,
- nagrodę parlamentu brytyjskiego Green Apple Environment Awards (2x),
- Puchar Banku Ochrony Środowiska,
- złoty medal i statuetkę Złotej Syrenki,
- nagrodę Prezydenta RP,
- Medal Papieski oraz
- tytuł Mazowieckiej Firmy Roku.

Drew-smol

ul. Hołodunowska 77

43-143 Łędziny

tel. 32 216 77 52

<http://drewsmol.enginepro.pl/>

Fundacja Nasza Ziemia jest ekologiczna organizacją pozarządową, założoną w 1994 w Warszawie. Od 2005 roku współpracuje poprzez Powiatowe Centrum Ekologiczne z powiatem limanowskim prowadząc co roku różne kampanie edukacji ekologicznej.

Fundacja realizuje również autorskie projekty ochrony środowiska we współpracy z przedsiębiorcami, m.in. takimi jak: Żywiec Zdrój S.A., Vattenfall, Metsa Tissue, Procter&Gamble, Coca Cola, Ricoh, Carrefour oraz wieloma innymi. Współpracuje z organizacjami ekologicznymi na Ukrainie, Białorusi, Rosji i Litwie, wspierając rozwój ruchu Clean up the World w tych państwach.

Profesjonalizm i działania Fundacji Nasza Ziemia zostały docenione i nagrodzone m.in.:

- w roku 1996 - wyróżnieniem „Złoty Liść” Ministerstwa Środowiska,
- w 1997 - Henry Ford European Conservation Award,
- w 2002 - wyróżnieniem „Pro Publico Bono” dla najlepszych inicjatyw obywatelskich,
- w roku 2006 główną nagrodą w ogólnopolskim plebiscycie na najlepszą organizację promującą recykling w latach 2001-05 oraz
- w 2010 roku Fundacja otrzymała wyróżnienie w Konkursie Ministerstwa Środowiska „Nietypowa lekcja bioróżnorodności” oraz została wpisana na listę Miejsc Odkrywania Talentów (inicjatywa Ministra Edukacji Narodowej).

Fundacja Nasza Ziemia

ul. Hoża 3 m. 5

00-528 Warszawa

tel. 22 622 8118

<http://www.naszaziemia.pl/>

Koszty:

Środki zewnętrzne: 11 tys. zł netto

Powiat: 0zł

Ostatecznym potwierdzeniem realizacji zadania będzie podpisana umowa pomiędzy Fundacją a Starostwem Powiatowym w Limanowej.

Działka nr ew. 51/11 obr 7 w Limanowej – teren rekreacyjnego basenu powiatowego w ramach programu „Prezent dla Ziemi”

Miłorząb dwukłapowy *Ginkgo biloba* szt. 1
Wysokość: 5-6m
Obwód na wys. 1,3m: 20-25cm

Wiśnia szt. 5
Wysokość: 3-3,5m
Obwód na wys. 1,3m: 10-12cm

Klon Acer platanoides 'Royal Red' szt. 20 sadzone po 10 szt. co 5 m
Wysokość: 3-3,5m
Obwód na wys. 1,3m: 7-8cm

2. „II. Powiatowy Konkurs Wiedzy o Ochronie Przyrody na terenie Powiatu Limanowskiego” dla dzieci i młodzieży szkół powiatu limanowskiego przy współdziałaniu Ligi Ochrony Przyrody od/Limanowa i Nadleśnictwa Limanowa

Starostwo Powiatowe w Limanowej, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Limanowa oraz Liga Ochrony Przyrody Oddział Limanowa zapraszają uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych powiatu limanowskiego do udziału w II. Powiatowym Konkursie Wiedzy o Ochronie Przyrody Na Terenie Powiatu Limanowskiego. Zgłoszenia do udziału w konkursie należy składać do 30 września br. do biura Starostwa Powiatowego w Limanowej.

Celem konkursu jest popularyzacja wiedzy środowiskowej, kształtowanie świadomości przyrodniczej oraz wypracowanie wrażliwości społecznej wśród młodzieży szkolnej. Konkurs będzie polegał na rozwiązaniu testu, który obejmuje zagadnienia z zakresu wiedzy o ochronie przyrody na terenie powiatu limanowskiego. Mogą w nim wziąć udział uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu Powiatu Limanowskiego.

Terminarz konkursu:

Kwiecień 2011 – ogłoszenie konkursu na konferencji z nauczycielami z powiatu limanowskiego inaugurującej program edukacji na rok 2011, zgłoszenie do mediów prośby o patronat medialny nad konkursem:

1. Dziennik Polski
2. Echo Limanowskie
3. Głos Limanowski
4. Portal Limanowa.in
5. Radio Kraków Małopolska
6. Radio RMF Maxxx
7. Radio Eska
8. Limanowa28.TV

30 wrzesień 2011 – termin nadsyłania zgłoszeń do konkursu (obowiązującą datą wpłynięcia do Starostwa Powiatowego w Limanowej)

Październik 2011 – odbędą się półfinały oddzielnie dla szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych po wcześniejszym powiadomieniu o terminie. Półfinał będzie polegał na rozwiązaniu w ciągu godziny testu składającego się z 30 pytań. Następnie wszyscy uczestnicy otrzymają dyplom za udział. Wyniki testu będą podane następnego dnia.

Do finału przejdą osoby z pierwszych 6 miejsc. O miejscach decydować będzie liczba zgromadzonych punktów z testu, również liczba punktów *ex aequo*.

Październik, listopad 2011 – odbędzie się finał konkursu dla wszystkich trzech kategorii szkolnych. Finałiści będą rozwiązywać test składający się również z 30 pytań w ciągu godziny. Jeśli mimo etapu finałowego nie zostaną wyłonieni zwycięzcy konkursu, w dalszej kolejności będą pytania ustne zadawane przez komisję konkursową gdyż regulamin nie przewiduje premiowanych miejsc *ex aequo*. Poza miejscem pierwszym, drugim i trzecim przewiduje się również wyróżnienia oraz nagrody dla uczestników etapu głównego.

Wszystkie etapy odbędą się w sali konferencyjnej Starostwa Powiatowego w Limanowej. O dokładnych terminach i godzinach będziemy informować pisemnie na początku września.

W programie półfinałów:

godz. 9.00 – rejestracja uczestników,

godz. 9.30-10.30 – rozwiązywanie testu konkursowego, wręczenie dyplomów za udział

W programie finału:

godz. 9.00 – rejestracja uczestników,

godz. 9.30-10.30 – rozwiązywanie testu konkursowego,

godz. 11.30-12.00 – uroczyste wręczenie nagród i zakończenie konkursu,

ZAŁĄCZNIKI (na końcu opracowania)

Załącznik nr 1. Regulamin „II. Powiatowego Konkursu Wiedzy o Ochronie Przyrody na terenie Powiatu Limanowskiego”

Załącznik nr 1a. Karta zgłoszeniowa do „II. Powiatowego Konkursu Wiedzy o Ochronie Przyrody na terenie Powiatu Limanowskiego”

Załącznik 1b. Wzór Plakatu promocyjnego „II. Powiatowego Konkursu Wiedzy o Ochronie Przyrody na terenie Powiatu Limanowskiego”

Załącznik 1c Wzór dyplomu „II. Powiatowego Konkursu Wiedzy o Ochronie Przyrody na terenie Powiatu Limanowskiego”

Koszty (fundatorzy nagród):

Powiat Limanowski: 1 500zł

Nadleśnictwo Limanowa

Liga Ochrony Przyrody od. Limanowa

3. „Światowy Dzień Ziemi” połączony z „Międzynarodowym Rokiem Lasów” w powiecie limanowskim przy współpracy z Nadleśnictwem Limanowa

„Światowy Dzień Ziemi” ma na celu krzewienie kultury i postawy ekologicznej oraz uświadomienie problemów związanych z ekologią. Organizacja Narodów Zjednoczonych obchodzi Dzień Ziemi w dniu równonocy wiosennej (20/21 marca), jednak bardziej rozpowszechnioną, w wielu krajach, w tym i Polsce, datą jest 22 kwietnia.

Obchody Światowego Dnia Ziemi, które co roku odbywają się 22 kwietnia, w 2011 roku obchodzone będą podczas Międzynarodowego Roku Lasów, ogłoszonego przez Organizację Narodów Zjednoczonych. Tematem wiodącym będą lasy, hasło Dnia Ziemi 2011 - „las całkiem blisko nas”.

Z informacji ONZ - „Biorąc pod uwagę fakt, że lasy i trwale zrównoważona gospodarka leśna mogą znacząco przyczynić się do zrównoważonego rozwoju, zmniejszenia ubóstwa i osiągnięcia uzgodnionych na poziomie międzynarodowym celów rozwoju, w tym Milenijnych Celów Rozwoju, 20 grudnia 2006 roku Zgromadzenie Ogólne postanowiło ustanowić rok 2011 Międzynarodowym Rokiem Lasów (rezolucja 61/193)”. Zgromadzenie wskazało swoje agendy odpowiedzialne za organizację obchodów oraz zaprosiło do współpracy państwa członkowskie, organizacje międzynarodowe oraz podmioty, których zadaniem jest ułatwianie i promowanie działań związanych z Rokiem Lasów na poziomie lokalnym i krajowym.

Szczególnie w Polsce temat obchodów Światowego Dnia Ziemi związany z lasami ma mocne uzasadnienie, lasy stanowią prawie 30% powierzchni naszego kraju i wszelkie działania związane z ochroną przyrody na ich terenie i z prowadzoną tam gospodarką leśną mają wpływ na stan środowiska i przyrody naszego kraju. Zdecydowana większość polskich lasów to lasy państwowe, które zarządzane są przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. Lasy Państwowe od 10 lat są partnerem podczas realizacji obchodów Dnia Ziemi w Polsce. Na terenie lasów występują wszystkie formy ochrony przyrody, w tym pomniki przyrody, rezerваты, użytki ekologiczne, parki krajobrazowe i najwyższa forma ochrony przyrody w Polsce - parki narodowe. Na terenie lasów znajduje się również znaczna część obszarów objętych europejską siecią ochrony Natura 2000. Należy także pamiętać, iż ok. 65% gatunków dzikiej fauny i flory to gatunki leśne. Dziś jesteśmy mądrzejsi od wielu minionych pokoleń, wiemy jakie skutki niesie za sobą postępujące przez setki lat wylesianie i nieprzemysłana ingerencja człowieka w środowisko naturalne. Znając negatywne skutki możemy wyciągając odpowiednie wnioski nauczyć się postępować tak, aby jak najwięcej ocalić dla przyszłych pokoleń. Zarówno w skali makro, ogólnopolskiej poprzez wspomaganie działań edukacyjnych i ochronnych podejmowanych przez leśników, społeczną kontrolę na nimi, jak i w skali lokalnej, często osobistej - przez reagowanie na niewłaściwe zachowania w lesie np. wywóz śmieci do lasu. Podczas tegorocznych obchodów Światowego Dnia Ziemi chcemy razem z Państwem odkryć, poznać i ocalać Polski Las.

W planie jest organizacja 1 wycieczki do lasu na zajęcia terenowe, podczas których młodzież pozna aspekty życia lasu, dokona analizy składu fizykochemicznego wody, pozna rośliny zielne oraz wpływ człowieka na środowisko naturalne oraz aspekty pracy leśnika. Każdy wyjazd będzie zakończony pieczeniem kiełbasy na ognisku. Za bazę obrona będzie placówka Nadleśnictwa w Słopicach.

ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są dzieci i młodzież od uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

ETAPY DZIAŁANIA:

1. Zaproszenie do udziału: Nadleśnictwo Limanowa,
2. Spotkanie warsztatowe w celu opracowania kart pracy ucznia, wypracowania metod przekazywania wiedzy, potrzebnych materiałów i podział obowiązków
3. Konferencja dla nauczycieli - wybór szkół biorących udział w projekcie (marzec), w pierwszej kolejności będą to gimnazja z Zespołu Szkół w Niedźwiedziu oraz Gimnazjum Publiczne w sadku Kostrzy gdyż w zeszłym roku w wyniku niekorzystnych warunków atmosferycznych nie mogły one brać udziału w obchodach Dnia Ziemi.
4. Zgłoszenie powiatu limanowskiego wraz z partnerem w udziałach „dnia ziemi” na www.dzienziemi.org.pl
5. Wyjazd do lasu z młodzieżą, przebieg zajęć ogólnie:
 - Faza wprowadzająca (wprowadzenie do zajęć „Dzień Ziemi”)
 - Faza realizacji (zajęcia w grupach las+woda)
 - Faza podsumowująca (wnioski + ognisko)
6. Sprawozdanie z realizacji na www.powiat.limanowa.pl

SCENARIUSZ ZAJĘĆ TERENOWYCH Z ZAKRESU EDUKACJI EKOLOGICZNEJ W RAMACH ŚWIATOWEGO DNIA ZIEMI 2011 – MIĘDZYKRAJOWEGO ROKU LASÓW

Temat: „las całkiem blisko nas”

MIEJSCE REALIZACJI ZAJĘĆ:

Lasy Powiatu Limanowskiego

Zajęcia prowadzone będą w terenie z podziałem na 3 grupy przez, leśnika i inspektora ochrony środowiska. Zajęcia terenowe obejmować będą trzy godziny lekcyjne, w trakcie których w małych grupach młodzież poznawać będzie podstawowe pojęcia, rozpoznawać gatunki zwierząt, roślin i badać wodę. Następnie między grupami będzie wymiana zadań i przyrządów i kolejne zajęcia, tak żeby z całą młodzieżą przeprowadzić wszystkie zajęcia. Następnie zajęcia zostaną zakończone wspólnym pieczeniem kiełbasy na ognisku oraz wymianą doświadczeń oraz wnioskami.

CELE OGÓLNE:

- rozbudzenie świadomości ekologicznej społeczeństwa na temat dobrego stanu europejskich lasów,
- uświadomienie społeczeństwu, że lasy zarządzane zgodnie z zasadami trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej są źródłem tlenu, drewna, energii, a także wielu innych towarów i usług, wzbogacają różnorodność biologiczną, mają korzystny

- wpływ na środowisko (m.in. pochłaniają węgiel) oraz zapewniają miejsca pracy i piękne środowisko do życia i wypoczynku człowieka,
- zwiększenie atrakcyjności drewna jako surowca i źródła energii poprzez uświadomienie społeczeństwu zdolności odnawiania się lasów europejskich,
 - rozwijanie zainteresowań biologicznych i skłanianie do samodzielnego poznawania świata żywego,
 - najczęstsze zagrożenia biotyczne i abiotyczne występujące w lasach powiatu limanowskiego
 - kształcenie zachowań ukierunkowanych na ochronę środowiska przyrodniczego,
 - poznanie form ochrony przyrody z naciskiem na obszar Powiatu Limanowskiego

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń :

- rozpoznaje wybrane gatunki roślin i zwierząt w ekosystemie lasu,
- potrafi rozróżnić niektóre żerowiska szkodników owadzych,
- oznacza niektóre gatunki roślin i zwierząt korzystając z atlasów i prostych kluczy,
- wykonuje zielnik z zebranych roślin,
- dostrzega działania człowieka wpływające niekorzystnie na stan środowiska,
- potrafi zaplanować i przeprowadzić proste doświadczenia wykazujące stopień zanieczyszczenia wody,
- umie podstawowe cechy faz wzrostu lasu: uprawa, młodnik, żerdziowina, drągowina las dojrzały
- potrafi wskazać ślady wpływu zanieczyszczeń na stan drzew,
- prowadzi obserwacje w terenie, na ich podstawie wyciąga wnioski związane z ochroną środowiska przyrodniczego.

METODY:

- obserwacje,
- doświadczenia,
- metoda praktyczna.

FORMY:

- praca w grupach

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- karty pracy,
- atlasy i klucze do oznaczania roślin i zwierząt,
- teczki botaniczne,
- przyrządy do obserwacji (lupy, lornetki, teczka ekobadacza, przyrząd do pomiarów ekologicznych),
- taśma samoprzylepna, przezroczysta,
- skala porostowa,
- kartki z bloku rysunkowego, folia milimetrowa,
- ołówki,
- aparat fotograficzny,

CZAS TRWANIA:

- 6 godzin

PRZEBIEG ZAJĘĆ SZCZEGÓŁOWO:

I. Faza wprowadzająca (czas trwania z dojazdem 2godz)

- wyjazd do lasu
- czynności organizacyjne
- wybranie miejsca na bazę
- krótki wykład na temat „Dnia Ziemi”,
- podział uczniów na 3 grupy, wybór lidera w każdej grupie,
- przyporządkowanie każdej grupy do opiekuna
- omówienie sposobu oceny prac w grupie
- przypomnienie zasad bezpieczeństwa na wycieczce i zachowania się na terenie lasów

II. Faza realizacji (czas trwania 0:45 godz. x3)

- zapoznanie uczniów z celami zadań terenowych (jedna grupa zajmuje się lasem, druga wodą, trzecia przyrodą)
- rozdanie przyrządów i materiałów pomocniczych
- rozdanie grupom kart pracy i objaśnienie zaplanowanych czynności
- praca uczniów w grupach wg instrukcji ; konsultacje z prowadzącym,
- powrót do bazy,
- wymiana grup i przyrządów pomocniczych x 3

III. Faza podsumowująca (czas trwania z powrotem 2 godz.)

- prezentacja zadań przez liderów grup, omówienie wyników obserwacji i wrażeń,
- podsumowanie wyników pracy grup, ocena aktywności i zachowania uczniów,
- zebranie materiałów służących jako dokumentacja pracy uczniów, pomoce dydaktyczne,
- podanie instrukcji wykonania zielnika,
- przedstawienie „ciekawostki”, którą udało się uczniom znaleźć w czasie badań,
- formułowanie wniosków dotyczących stanu wód w środowisku i jego wpływu na organizmy.
- Wspólne ognisko połączone z pieczeniem kiełbasy

KOSZTY:

Autokar: 200 zł

ZAŁĄCZNIKI DO PROJEKTU (na końcu opracowania):

Załącznik 2. Karty pracy z inspektorem ochrony środowiska

Załącznik 3. Karty pracy z leśnikiem

4. Kontynuacja Programu promocji segregacji odpadów

a) Segregacja odpadów w urzędzie Starostwa Powiatowego w Limanowej

Wyrzucamy śmieci do pojemników, z których znikają one po kilku dniach. Niestety, nic w przyrodzie nie ginie. Śmieci przez nas wyrzucone - opakowania, gazety, torby, baterie - wszystko to zostaje wywiezione na ogromne śmietnisko. Stare śmietniska wyczerpują swoje możliwości, na lokalizację nowych brak miejsca, koszty usuwania śmieci rosną.

Czy nie ma wyjścia z tej sytuacji? Odpowiedzią na to pytanie może być oszczędność i recykliczacja (wprowadzenie do cyklu produkcyjnego surowców wtórnych).

Jednym z najpowszechniej odzyskiwanym surowcem jest papier. Mamy z nim do czynienia codziennie, na każdym kroku. Ulotki reklamowe, prasa, książki, papier toaletowy, notatki (również te skserowane), chusteczki higieniczne itd. Codziennie na świecie jest zużywana ogromna ilość papieru. Należy zatem zadbać o to, by korzystać z niego rozsądnie. Wymaga ono jednak świadomości ekologicznej i odrobiny samozaparcia.

Średnio każdy mieszkaniec świata zużywa rocznie ok. 50 kg papieru. Daje to ok. 10 000 kartek papieru formatu A4 na osobę. Roczna światowa produkcja sięga 318 mln ton. Tak wielką ilość trudno byłoby wytworzyć, wykorzystując wyłącznie drewno. Dlatego przy produkcji papieru coraz więcej zużywa się makulatury. Jest to ważne z jeszcze jednego powodu – gdyby nie wykorzystywano makulatury, jej ogromne ilości zalegałyby na wysypiskach. Do wyrobu papieru surowce wtórne wykorzystywano od dawna. Już jego wynalazca – Chińczyk Caj Lun – swoje pierwsze arkusze w 105 r. n.e. wyprodukował m.in. ze starych sieci rybackich. W Europie jako surowiec papierniczy zastosowano włókna ze szmat lnianych i konopnych. Makulatura poważnie zyskała na znaczeniu dopiero w drugiej połowie XX w., wraz ze zwiększającym się zapotrzebowaniem na papier. Początkowo powstawały z niej głównie papiery do pakowania, z czasem zastosowano ją jako surowiec na papier toaletowy i tekturę falistą, a od ok. dwudziestu lat z makulatury produkuje się również papier gazetowy. Zbierając makulaturę (gazety, czasopisma, zapisane zeszyty, kartki papieru itp.) chronimy lasy. Jedna tona makulatury daje tyle papieru, co 17 drzew! A to nie wszystko. Wykorzystując makulaturę, oszczędzamy wodę (potrzebną do produkcji papieru) i zmniejszamy zanieczyszczenie powietrza przez papiernie. W Polsce w ostatnich latach pozyskiwało się ok. 18 mln m³ drewna rocznie, z czego ok. 16% (2,88 mln m³) stanowiła tzw. papierówka. Aby uzyskać te 2,88 mln m³ drewna trzeba wyciąć około 20 000 ha lasu. To więcej, niż wynosząca 14 000 ha powierzchnia lasów państwowych w całym Powiecie Limanowskim.

Przeciętny Polak zbiera rocznie ok. 22 kg makulatury, zatem przekazuje niespełna 36% zużywanego przez siebie papieru. To bardzo mało, gdyż dla porównania w Austrii, Holandii i w Niemczech odzysk przekracza 70%.

Dlatego Starostwo Powiatowe w Limanowej Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i działające w nim Powiatowe Centrum Ekologiczne w roku 2010 wdrożyło w życie selektywną zbiórkę papieru w urzędzie. Decyzja tak została podyktowana trzema głównymi powodami. Po pierwsze jest to rozwiązanie chroniące środowisko naturalne, po drugie jest to rozwiązanie pozytywne z ekonomicznego punktem

widzenia, gdzie w pomieszczeniach biurowych 80% produkuje się odpady w formie papierowej, a po trzecie jest to forma edukacji i przykładu, że można segregować i można chronić środowisko najprostszymi rozwiązaniami. Wystarczy chcieć.

W czerwcu 2010 roku zostały zakupione pojemniki na makulaturę do wszystkich pokojów w budynkach A, B i C. Wprowadzony w urzędzie system segregacji za ledwie w 4 miesiące spowodował odprowadzanie ok. 15 m³ miesięcznie makulatury do ponownego przetworzenia. Tym samym zmniejszone zostały nakłady finansowe związane z ich wywozem przez MZGKiM (koszt jednego wywozu to ok. 1 300 zł/miesięcznie). Jednocześnie za wysegregowaną makulaturę w ilości prawie 4 t do kasy wpływa regularnie kwota za jej sprzedaż.

Na początku 2011 roku została podpisana umowa z odbiorcą na kolejny rok. Jednocześnie ten sam odbiorca zobowiązał się do darmowego odbierania od starostwa plastikowych butelek po napojach. Zmniejszy to koszty związane z płatnym wywozem odpadów szczególnie w miesiącach maj-sierpień.

Jeśli zastanawiasz się nad wyborem papieru w sklepie możesz kierować się certyfikatami ekologicznymi, jakie posiada producent:

- SO 14001
- Europejska Stokrotka (The European Eco-Label)
- Nordycki Łabędź (Nordic Environmental Label)
- Niemiecki “Błękitny Anioł”
- Certyfikat FSC (Forest Stewardship Council A.C. – Rada Dobrej Gospodarki Drzewnej)

GDY NAPOTKAMY POJEMNIKI NIEBIESKIE: PAPIER

Wrzucamy: gazety i czasopisma katalogi i prospekty, papier szkolny i biurowy, książki w miękkich okładkach lub z usuniętymi twardymi okładkami, torebki papierowe, papier pakowy, karton i tekturę.

Nie wrzucamy: papieru zatłuszczonego, brudnego, wilgotnego i zapleśniałego kartonów po mleku, sokach i napojach, papieru z folią i klejem, papieru fotograficznego i termicznego, papieru przebitkowego, (rachunków i faktur) artykułów higienicznych (np. pieluch jednorazowych, chusteczek higienicznych) opakowań po klejach i zaprawach budowlanych, tapet.

NIE PAL ŚMIECI!

Obowiązująca od 2001r. ustawa o odpadach zabrania spalania odpadów poza instalacjami do tego przeznaczonymi. Przewiduje również sankcje karne, tj. karę grzywny lub areszt za nieprzestrzeganie zakazu. Jako produkty uboczne spalania różnych odpadów w kotłowniach domowych oraz w ogniskach na wolnym powietrzu powstają rakotwórcze dioksyny i inne szkodliwe substancje. Powstające podczas spalania śmieci dioksyny mogą dostać się do naszego organizmu przez układ pokarmowy w wyniku konsumpcji płodów rolnych, mięsa czy ryb. Z powodu tak wysokiego ryzyka wchłonięcia dioksyn na drodze pokarmowej, powinniśmy dla własnego dobra ograniczyć ich ilość w powietrzu, którym oddychamy. Toksyny te bowiem rozpuszczają się i stopniowo odkładają w naszej tkance tłuszczowej, by po kilkudziesięciu latach dać o sobie znać w postaci nowotworów.

CO ZYSKUJEMY SEGREGUJĄC PAPIER?

(czyli tyle, ile jest potrzebne do ogrzania przeciętnego mieszkania przez pół roku).! Nie tylko zbieranie makulatury, ale też dwustronne wykorzystywanie kartek papieru czy kupowanie produktów papierowych powstałych właśnie z makulatury, to proste sposoby na codzienną

ochronę drzew. Warto wiedzieć, że z makulatury powstają towarzyszące nam na co dzień produkty, takie jak: eleganckie papiery higieniczne (serwetki, chusteczki), papier gazetowy czy materiały termoizolacyjne stosowane w budownictwie.

KORZYŚCI Z PRODUKCJI PAPIERU Z MAKULATURY TO:

- powtórne wykorzystanie 1 tony papieru pozwala zaoszczędzić aż 1476 litrów ropy, 26,5 tys. litrów wody, 7 m³ miejsca na składowisku i 4,2 tys. kWh energii
- obniżenie zanieczyszczenia powietrza przez papiernię o 75%,
- zmniejszenie skażenia wody w procesie produkcyjnym o 35%,
- ograniczenie zużycia wody do wyprodukowania papieru o 40%.

POMOCNE RADY:

- Wybieraj produkty o prostszych, lżejszych opakowaniach.
- Przy drobnych zakupach nie kupuj nowej reklamówki - użyj starej, zabranej z domu.
- Unikaj jednorazowych kubków i talerzy, używaj szmacianych chusteczek, serwetek i ręczników.
- Przy robieniu notatek i ksero pamiętaj, że papier ma dwie strony.
- Zachowaj do powtórnego użycia tekturowe pudła oraz papier pakunkowy.
- Kupuj bloki listowe, notatniki, zeszyty, koperty wyprodukowane z makulatury, gdy nie ma ich w sklepie poproś właściciela, aby zamówił wykonane z makulatury wyroby.
- Nie drukuj, jeśli możesz obejść się kopią elektroniczną
- Przemysł drukowanie, poprawki rób na wersji komputerowej
- Jeśli musisz drukować, drukuj dwustronnie albo po kilka stron na kartkę papieru
- Kseruj też dwustronnie
- Jeśli masz jednostronnie zadrukowany papier, używaj nie zapisanej strony „na brudno”
- Pożyczaj notatki jeśli możesz i przepisuj je, a nie kseruj
- Oddawaj makulaturę na portierniach wydziałów
- Wrzucaj makulaturę do specjalnie na nią przeznaczonych koszy
- Nie używaj niepotrzebnie ręczników papierowych, a jeśli to makulaturowe
- Kupuj makulaturowy papier toaletowy, do drukarek itd.
- Zachęcaj znajomych do tego samego

LISTA ZNANYCH PRODUKTÓW ZAWIERAJĄCYCH W SKŁADZIE WTÓRNIE WYKORZYSTANĄ MAKULATURĘ:

- papier makulaturowy (biurowy, papeterie, koperty),
- tektura (w tym falista),
- papier toaletowy, ręczniki papierowe,
- wypełnienie opakowań do transportu,
- opakowania profilowane,
- palety z tektury (do towarów lekkich),
- płyty kartonowo-gipsowe,
- tekturowe kątowniki na meble (ochrona brzegów mebli na czas transportu),
- kaczki i baseny jednorazowego użytku dla szpitali,
- tapety,

b) „Zbieranie zużytych baterii” – projekt promujący zbiórkę baterii w powiecie Limanowskim przy współpracy Organizacji Odzysku REBA w Warszawie od 2007 r.

Odpady niebezpieczne w formie zużytych baterii powstają w głównej mierze w gospodarstwach domowych. Baterie i akumulatory małowabarytowe używane są także w budownictwie, energetyce, handlu, łączności, usługach serwisowych, w służbie zdrowia, jak również w szkolnictwie oraz w innych instytucjach.

Zużyte baterie, są odpadem niebezpiecznym. Po korozji obudowy wyzwalają się z nich metale ciężkie oraz substancje toksyczne.

Przeciętnie w jednej tonie zużytych baterii spotkamy:

- dwutlenek manganu 270,0 kg;
- żelazo 210,0 kg;
- cynk 160,0 kg;
- grafit 60,0 kg;
- chlorek amonowy 35,0 kg;
- miedź 20,0 kg;
- wodorotlenek potasu 10,0 kg;
- rtęć (tlenek rtęci) 3,0 kg;
- kilka kilogramów niklu i litu;
- kadm 0,5 kg;
- srebro (tlenek srebra) 0,3 kg;
- niewielkie ilości kobaltu.

Oprócz tego baterie zawierają smołę, szkło, krzemionkę, papier i folię a nawet wodór. Zagrożenia zdrowotne istnieją przede wszystkim ze strony toksycznego działania metali ciężkich (ołowiu, kadmu i rtęci) ale również używane kwasy bądź zasady tworzące elektrolit mają właściwości żrące i korozyjne. Szkodzić mogą pozostałe związki o ile dostaną się do środowiska i naszych organizmów w większych stężeniach.

Jedna bateria typu „paluszek” zanieczyszcza trwale 1 metr sześcienny ziemi. Jedna bateria zegarkowa zawierająca srebro skutecznie skaża od 5000 do 50 000 litrów wody. Jedna bateria w kompostowni powoduje zatrucie całej partii kompostu.

Biorąc pod uwagę zapisy w Programie Gospodarki Odpadami Powiatu Limanowskiego szczególnie wysoki jest poziom rozproszenia miejsc powstawania odpadów, trudny do kontroli i właściwego gromadzenia odpadów oraz ich przetwarzania. Praktyką powszechnie stosowaną jest przenikanie odpadowych baterii i akumulatorów, szczególnie małowabarytowych, do strumienia odpadów komunalnych i w rezultacie deponowanie ich na składowiskach komunalnych. Odpadowe baterie i akumulatory posiadają dużą wartość surowcową. Poddane procesom odzysku stanowią znaczne zasoby ochraniające naturalne złoża surowcowe.

W powiecie limanowskim 90% ilości zużytych akumulatorów powstaje w sektorze transportowym, zarówno podmiotów gospodarczych jak i indywidualnych użytkowników.

Ze względu na fakt bardzo dużego rozproszenia miejsc powstawania zużytych akumulatorów i baterii najbardziej istotnym czynnikiem determinującym gospodarkę tymi odpadami jest ich odzysk z rynku. Aktualnie zbieranie baterii pierwotnych i wtórnych funkcjonuje w kraju bardzo słabo, właściwie w sposób incydentalny (szkoły, gminy). Dlatego należy przeprowadzić:

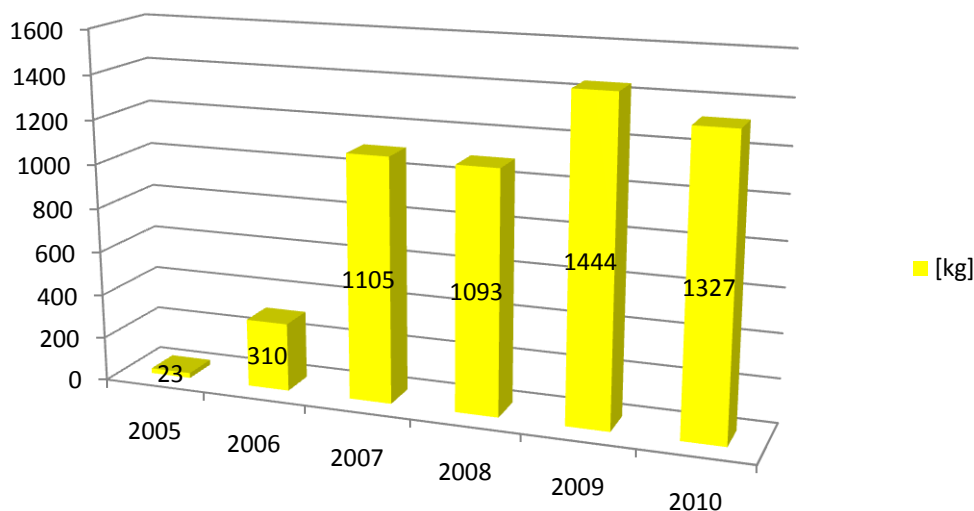
- poprawę organizacji zbiórki akumulatorów i baterii z rozproszonych miejsc powstawania – informowanie o punktach przyjmujących zużyte akumulatory i baterie,
- uświadomienie mieszkańcom powiatu sposobów prawidłowego postępowania z odpadowymi bateriami i akumulatorami.

Zbiórka odpadów niebezpiecznych w formie zużytych baterii od mieszkańców regionu oraz z sektora małych i średnich przedsiębiorstw będzie kontynuowana i rozszerzana w wytypowanych placówkach tj.:

- Szkoły – zbiórka zużytych baterii,
- Sklepy ze sprzętem elektrotechnicznym - zbiórka zużytych baterii i akumulatorów.

W 2007 roku utworzono 13 punktów zbiórkowych w urzędach miast, gmin i w starostwie powiatowym.

Zbiórka i wywóz baterii z Powiatu Limanowskiego

W 2009 roku Powiatowe Centrum Ekologiczne poszerzyło tę działalność poprzez zwiększenie liczby stałych punktów zbiórki zużytych baterii z 13 punktów utworzonych w 2007 roku powstały dodatkowo 33 punkty w szkołach oraz 18 punktów w sklepach.

W ustawie o bateriach i akumulatorach z dnia 24 kwietnia 2009 r. (Dz.U. Nr 79, poz. 666) możemy przeczytać:

Art. 48. [Obowiązki sprzedawcy detalicznego]

Sprzedawca detaliczny baterii przenośnych lub akumulatorów przenośnych, którego powierzchnia sprzedaży w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.¹⁶¹) przekracza 25 m², jest obowiązany do:

- 1) *przyjęcia selektywnie zebranych zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych od użytkownika końcowego przez udostępnienie pojemnika na zużyte baterie przenośne i zużyte akumulatory przenośne, bez możliwości żądania od niego zapłaty za ich przyjęcie;*
- 2) *przekazania zużytych baterii i zużytych akumulatorów, o których mowa w pkt 1, sprzedawcy hurtowemu lub zbierającemu zużyte baterie lub zużyte akumulatory.*

Art. 49. [Obowiązki sprzedawcy hurtowego]

Sprzedawca hurtowy baterii przerośnych lub akumulatorów przerośnych jest obowiązany do:

- 1) przyjęcia zużytych baterii przerośnych i zużytych akumulatorów przerośnych od użytkownika końcowego oraz od sprzedawcy detalicznego, któremu przekazał baterie przerośne lub akumulatory przerośne, bez możliwości żądania od niego zapłaty za ich przyjęcie;*
- 2) przekazania zużytych baterii i zużytych akumulatorów, o których mowa w pkt 1, zbierającemu zużyte baterie lub zużyte akumulatory.*

Wychodząc naprzeciw tej ustawie, oraz chcąc być przykładowym powiatem chroniącym środowisko zaproponowaliśmy utworzenie dodatkowych punktów zbiórki baterii w sklepach detalicznych na terenie powiatu limanowskiego zanim jeszcze taki obowiązek nałożyła ustawa.

Pojemniki te będą dostarczane i opróżniane przez REBA. Oddając pełne baterie pojemniki Rebie będziemy mieć pewność, że zostaną one poddane recyklingowi, który polega na poddaniu ich odpowiedniej obróbce pozwalającej na prawie całkowity odzysk zawartych w nich związków. Tym sposobem zmniejszy się masa odpadów niesegregowanych i zawierających odpady niebezpieczne. W konsekwencji

obniży to koszt usuwania odpadów komunalnych, a także zmniejszy ich negatywny wpływ na środowisko. Rola Reby polega na dostarczeniu pojemników na zużyte baterie, ich bezpłatnego odbioru, oraz dostarczaniu materiałów edukacyjnych w tym zakresie.

W 2011 roku PCE będzie kontynuowało zbiórkę baterii, oraz zachęcało szkoły do czynnego brania udziału w akcji, jak również przeprowadzimy warsztaty w tym temacie z nauczycielami powiatu limanowskiego.

c) Powiatowy Program Usuwania Azbestu od 2006 r.

Realizacja programu od 2006 r. polega na usuwaniu odpadów zawierających azbest z terenu powiatu limanowskiego przy finansowym środków finansowych Pwoatu Limanowskiego. Program przewiduje możliwość uzyskania przez każdą z gmin powiatu dotacji na pokrycie 40 % kosztów transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierającym azbest. Zgodnie z regulaminem programu, gminy zainteresowane uzyskaniem pomocy finansowej występują z wnioskami o jej udzielenie do Starostwa Powiatowego w Limanowej. Po weryfikacji i zaakceptowaniu wniosków przez Zarząd Powiatu zawierane są umowy dotacji, po podpisaniu których gminy mogły przystępować do realizacji zadań objętych dofinansowaniem.

Usuwanie odpadów zawierających azbest wykonywane było przez wyspecjalizowane firmy posiadające odpowiednie zezwolenia na świadczenie tego rodzaju usług. Wszystkie odpady zawierające azbest wywiezione z obszaru powiatu w ramach programu zostały zdeponowane na składowisku odpadów przemysłowych „Za rzeka Biała” w Tarnowie. Prace związane z usuwaniem i utylizacją odpadów zawierających azbest zostały wykonane zgodnie z obowiązującymi przepisami, co zostało potwierdzone oświadczeniami wykonawców robót oraz kartami przekazania odpadów wg poniższej tabeli:

Rok	Ilość gmin	Ilość wywiezionego azbestu	Koszt wywozu [tys. zł]	Kwota dotacji [tys. zł]
2006	8	233	88,7	29,9
2007	9	417	150,8	65,5
2008	10	424	153,7	49,3
2009	10	560	204,4	70,0
2010	10	747	278,8	92,0
Łącznie		2381	876,4	306,7

Łącznie w latach 2006 – 2010 z terenu powiatu wywiezionych zostało ponad 2381 Mg odpadów zawierających azbest za kwotę 876,4 tys. zł.

W roku bieżącym Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa będzie kontynuował projekt wraz z gminami. Realizacja zdania w 2011 roku będzie przedstawiona odrębnym wnioskiem na Zarząd Powiatu po otrzymaniu wszystkich zgłoszeń od gmin.

d) „Zaadoptuj rzekę” – projekt promujący czystość wód i rzek przy współpracy z Polskim Związkiem Wędkarskim oraz Klubem Gaja od 2007 r.

Można powiedzieć, że rzeki należą do wszystkich, którzy z niej korzystają jak również do zarządzających nimi instytucjami. Jednak w praktyce często tak naprawdę nikt nie czuje się za rzekę odpowiedzialny. Rzeki i potoki stają się zaniedbane i zaśmiecone, a ludzie odwrócili się do nich plecami. Celem akcji „zaadoptuj rzekę” jest zainspirowanie młodzieży, wychowawców, grup i instytucji do podejmowania lokalnych działań proekologicznych dotyczących poprawienia jakości wody, ochrony wód przed zanieczyszczeniem i propagowania racjonalnego wykorzystania zasobów wodnych.

Tematem programu jest woda, a w szczególności rzeki i ich znaczenie w przyrodzie, a także uświadomienie mieszkańcom ich obecności i roli w życiu społeczeństw.

Nasz teren jest obfity w ciek wodne, a ich górską naturą sprawia, że są w miarę czyste. Dlatego też główne działania będą skierowane na czuwanie nad ich brzegami, wykrywanie dzikich wysypisk śmieci.

Bez edukacji, bez udziału społecznego, do którego obliguje nas także Dyrektywa Wodna Unii Europejskiej nie będziemy w stanie spełnić nie tylko przyszłościowych wymagań formalnych, ale nawet już podpisanych.

Należy uświadomić młodzieży jak wielką wagę stanowi czystość wód już u ich źródeł. Obserwacja rzek i dbanie o ich brzeg wzbudzi ciekawość a także chęć pozostawiania za sobą przyrody w takim stanie jakim ją zastaliśmy wyjeżdżając z rodziną na wypoczynek nad wodę, wakacje czy spacer.

W roku 2007 odwiedziliśmy kilkanaście szkół w całym powiecie. Na prelekcjach z dziećmi przeprowadziliśmy badania fizykochemiczne wody oraz wyjaśnialiśmy zagadnienia z ochroną środowiska. Wydaliśmy ulotki dotyczące projektu „Zaadoptuj rzekę” w nakładzie 2 tys. egzemplarzy. Również odbył się konkurs wyłaniający najlepsze szkoły biorące udział w projekcie. W roku 2007 w projekcie wzięło udział 9 szkół i 317 uczniów.

W edycji 2008 wzięło udział 291 dzieci i 10 szkół, zaadoptowano w tym roku potoki: Jastrzębik, Łukowica, Bukowiec, Starowiejski, Szklanówka, Zasadne, Słopniczanka, Mogielica i rzeka Łososina.

W roku 2008 rozszerzyliśmy naszą działalność. Do współpracy zostali zaproszeni Koła Wędkarskie działające w powiecie Koło wędkarskie w Limanowej prezes: Bogusław Rębisz oraz Koło wędkarskie w Mszanie Dolnej „Mszanka” prezes: Andrzej Pakosz, jak również Państwowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Limanowej.

W 2008 roku przedstawiliśmy dokonania PCE na konferencji w Wilkowicach, jako dobre praktyki godne naśladowania. Między innymi projekt ten ubiegał się o tytuł The Best Practice 2008, który przyznawany jest na dorocznym posiedzeniu The Green Spider Network zrzeszającego instytucje i organizacje powołane i wspierane przez Komisję Europejską i DG Environment. Projekt ten zajął trzecie miejsce. W 2009 roku został zorganizowany dzień bez zakupów pod hasłem „Ryby mają głos”.

W roku 2010 i 2011 będziemy nadal prowadzić akcję adopcji rzek, przy pomocy szkół powiatu limanowskiego, wyjeżdżać będziemy na prelekcje razem z reprezentantem koła wędkarskiego w Limanowej.

Cele częściowe programu:

- podnoszenie świadomości społecznej w zakresie ochrony wód powierzchniowych, propagowania racjonalnego wykorzystania zasobów wodnych oraz ochrony różnorodności biologicznej
- zainspirowanie w szczególności dzieci i młodzieży do podejmowania lokalnych działań proekologicznych dotyczących ochrony rzek, strumieni, potoków, stawów
- podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie wpływu zmian klimatycznych na zasoby wodne
- kształtowanie postaw proekologicznych w zakresie ochrony wód powierzchniowych, racjonalnego wykorzystania zasobów wodnych i oszczędzania wody
- propagowanie dobrych praktyk w zakresie aktywnej edukacji i udziału społecznego.

Projekt jest zgodny z Polityką Ekologiczną Państwa:

Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska

- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”, prowadzącą do: proekologicznych zachowań konsumenckich, prośrodowiskowych nawyków i pobudzenia odpowiedzialności za stan środowiska, organizowania akcji lokalnych służących ochronie środowiska.

Racjonalne gospodarowanie zasobami wody

- propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne (akcje, kampanie skierowane do wszystkich grup społecznych).

Program Zaadoptuj rzekę wśród najlepszych w Europie

Realizacja projektu w istocie będzie upowszechniać dobre praktyki w zakresie promowania zasad zrównoważonego rozwoju sprawdzone w działaniu polskim i europejskim. Program *Zaadoptuj rzekę* został nominowany do w październiku 2008 do **Best Practis 2008**. Od trzech lat *The Green Spider Network* zrzeszający instytucje i organizacje powołane i wspierane przez Komisję Europejską i DG Environment przyznaje tytuł *The Best Practice* – najlepszemu programowi środowiskowemu w Unii Europejskiej. W tym roku w 5 nominowanych do tego prestiżowego wyróżnienia, z Węgier, Danii, Niemiec i Belgii znalazł się program Klubu Gaja - *Zaadoptuj rzekę*. Trzeba podkreślić, że projekt Klubu Gaja był jedynym realizowanym przez organizację pozarządową, a nie – jak w przypadku pozostałych – przez instytucje rządowe. Powiat Limanowski na konferencjach był podawany jako przykład samorządowej jednostki włączającej się do tej kampanii.

Temat i cel kampanii

Tematem kampanii informacyjno-promocyjnej jest woda, a w szczególności rzeki i ich znaczenie w przyrodzie, a także uświadomienie mieszkańcom ich obecności i roli w życiu społeczeństw oraz wpływu zmian klimatycznych na zasoby wodne na Ziemi. Zasady rozwój zrównoważonego zostaną przybliżone odbiorcom poprzez program *Zaadoptuj rzekę*, który jest przykładem edukacji aktywnej, zmierzającej do rozwijania społeczeństwa odpowiedzialnego i akceptującego zasady zrównoważonego rozwoju.

Celem kampanii jest:

- propagowanie zasad zrównoważonego rozwoju i polityki ekologicznej Państwa
- podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa dotyczącej ochrony wód powierzchniowych i wpływu zmian klimatycznych na zasoby wodne,
- kształtowanie postaw ekologicznych i uświadomienie potrzeby dbania o środowisko i sensu takich działań jak oszczędzanie wody,
- budowanie zaufania społecznego integrującego różne podmioty wokół działań na rzecz ochrony rzek

Plan zajęć z inspektora Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa

TEMAT: Fizykochemiczne właściwości wody oraz dodatkowe pomiary środowiskowe.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: zajęcia terenowe, teczka ekobadacza, wielofunkcyjny przyrząd do pomiarów ekologicznych PeakTech5053

CELE: Przedstawienie ogólnych pojęć ekologicznych oraz zagadnień związanych z utrzymaniem czystości wód. Praca w terenie przy zaadoptowanym potoku lub rzece i polegać będzie na przeprowadzeniu badań wody przy wykorzystaniu walizki ekobadacza. Zostanie między innymi określona ilość fosforanów (PO_4), azotanów (NO_3), amonu (NH_4), azotynów (NO_2) w wodzie, jej twardość oraz pH.

Teczka ekobadacza i wielofunkcyjny przyrząd do pomiarów Ekologicznych PeakTech5053 (pomiar temperatury, natężenia światła, hałasu i wilgotności) jest na wyposażeniu PCE i służy do edukacyjnych badań terenowych.

Celem tych badań jest poznanie natury, a następnie określenie stanu środowiska naturalnego na objętym przez szkołę terenie wokół rzeki.

Plan zajęć z Koła Wędkarskiego Limanowa

TEMAT: Ichtiofauna Powiatu Limanowskiego.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: zajęcia terenowe, trofea, spreparowane głowy ryb, rysunki, zdjęcia.

CELE: Poszerzenie wiedzy uczniów na temat występujących gatunków ryb w powiecie limanowskim, poznanie historii Koła Wędkarskiego Limanowa, poznanie gatunków ryb podlegających okresowej lub całkowitej ochronie, poznanie naturalnych warunków bytowania ryb, zagrożenia związane z działalnością człowieka, naturalni wrogowie, zarybianie, możliwości zwiększenia populacji ryb w rzekach.

- I. Historia Koła Wędkarskiego
- II. Pogadanka nt. ryb w powiecie limanowskim
 - Rozpoznawanie ryb po trofeach
 - Informacja nt. zarybiania
 - Gatunki występujące w wodach powiatu limanowskiego
 - Gatunki podlegające całkowitej i częściowej ochronie
- III. Wnioski i zapytania dzieci
- IV. Rozwiązanie wcześniej przygotowanych konkursów
- V. Wręczenie nagród.

Zakres i sposób omówienia poszczególnych zagadnień dostosowany do wieku uczniów.

Koło Wędkarskie w Limanowej powstało w 1975 roku i razem z Kołem Mszańskim zrzesza blisko 400 członków i 22 społecznych strażników rybackich wraz z Powiatowym Komendantem. W ostatnich latach Koło wraz z Zarządem Okręgu prowadzi intensywną odbudowę stanu ryb w Powiecie Limanowskim. Każdego roku wpuszczane jest ok. 250 tys. narybku pstrąga potokowego i lipienia. Strażnicy społeczni kontrolują wszystkie rzeki i potoki powiatu limanowskiego. W 2009 roku trzynastu strażników przepracowało łącznie 361,5 godzin w terenie, w 2010 roku 380 godzin, podczas których skontrolowano 113 osób i ujawniono 17 przypadków naruszenia obowiązujących przepisów.

Głównym celem działania strażników społecznych jest długoterminowa ochrona wód i środowiska naturalnego w naszym powiecie, a zwłaszcza: walka z kłusownictwem, nielegalnymi wysypiskami, nielegalnym poborem żwiru czy odprowadzaniem ścieków.

Zarząd Koła wraz z Strażnikami Społecznymi organizuje co roku spotkania z młodzieżą szkolną, na których poruszany jest temat ochrony środowiska naturalnego. Organizowane są również nad wodą konkursy z okazji Dnia Dziecka.

Działania te są finansowane z budżetu Koła i ze środków własnych strażników społecznych, jednakże nie wystarczają na sprawne działanie we wszystkich wymienionych aspektach.

Za prowadzoną od 2008 r. edukację ekologiczną, prowadzenie zajęć terenowych, organizację konkursów, prelekcji dla uczniów oraz nagradzanie młodzieży w ramach organizacyjnych Powiatowe Centrum Ekologicznego Koło Wędkarskie Limanowa zostanie uhonorowane jednorazową nagrodą w postaci zakupu środków służących do realizacji zadań mających na celu ograniczenie wykroczeń.

KOSZTY:

1. Nagroda dla Koła Wędkarskiego w Limanowej 1 600 zł

5. Wydanie „Atlasu roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych powiatu limanowskiego” przy wykorzystaniu środków Europejskiego Funduszu Rolnego

Powiat limanowski obfituje w wiele form ochrony przyrody, jednak do tej pory nie ma naukowego opracowania na temat różnorodności występujących tu gatunków obejmujących swoim zasięgiem powiat limanowski. Opracowanie takiej dokumentacji wiąże się z całoroczną obserwacją przyrody i jej inwentaryzacją przez naukowców, a co za tym idzie większych nakładów środków finansowych.

Korzystając z możliwości wykorzystania środków zewnętrznych w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dla małych projektów, tj. operacji, które nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działań Osi 3, ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej Osi, objętego PROW 2007-2013 Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa za zgodą Zarządu Powiatu w dniu 12.01.2011 r. złożył wniosek o przyznanie pomocy poprzez Lokalną Grupę Działania.

Wydanie wpisuje się w cele ogólne i szczegółowe do realizacji przedsięwzięć w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju LGD pn. „Zachowanie i lepsze wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego”.

Całkowity koszt przedsięwzięcia wyniesie ok. 45 tys. zł. Przyznanie pomocy w ramach realizacji projektu wyniesie 70% kosztów kwalifikowanych, których zwrot nastąpi po realizacji i rozliczeniu zadania przez Starostwo Powiatowe w Limanowej.

Pozostałe 30% tj. kwota 20 tys. zł została zabezpieczona w budżecie powiatu w dziale 90095.

Zadanie będzie polegał na dwóch etapach:

A. Opracowanie tekstu, map występowania, diagramów wysokościowych oraz zdjęć roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych w powiecie limanowskim w oparciu o badania terenowe oraz dane z literatury.

Szczegóły operacji:

1. Ilość opisanych gatunków roślin: minimum 80
2. Ilość zrobionych zdjęć: minimum 160, przy czym jedno zdjęcie portretowe rośliny, drugie na tle naturalnego środowiska rośliny wykonane w powiecie limanowskim. Dodatkowo zdjęcia zamieszczone na okładce, we wstępie obrazujące walory i ciekawostki powiatu, np. hale górskie, panoramy ze szczytów powiatu, wiosenne kwitnienie krokusów itp., oraz ryciny elementów budowy roślin zawarte w słowniczku terminów botanicznych na końcu opracowania
3. Ilość map rozmieszczenia gatunku na terenie powiatu limanowskiego w kwadratach 2x2 km w siatce ATPOL: minimum 80
4. Ilość diagramów występowania gatunku w przedziale wysokości terenu w powiecie limanowskim: minimum 80
5. Opracowanie tekstu ma zawierać: 100 stron formatu 23 cm x 16 cm
 - a) wstęp, który zawiera ogólny opis powiatu limanowskiego pod względem flory oraz odniesienie względem województwa małopolskiego i Karpat w świetle najnowszych badań i literatury. Co najmniej 10 stron
 - b) opis gatunku ma zawierać co najmniej 80 stron:
 - nazwę polską i łacińską, nazwę rodziny,
 - rozmieszczenie w Polsce oraz diagnozę częstości występowania w powiecie limanowskim,
 - warunki siedliskowe, fitocenozy, wielkość populacji, zagrożenie,

- morfologię i biologię gatunku,
 - - właściwości użytkowe i ciekawostki,
 - c) Spis roślin, słowniczek terminów botanicznych, literatura, ryciny co najmniej 10 stron
6. Skład publikacji w formacie PDF
 - a) skład w formie elektronicznej jako gotowy produkt do druku,
 - b) skład ma zawierać projekt okładki, duże, czytelne zdjęcia czcionka min. 10,
 - c) późniejszy kontakt z drukarnią w przypadku poprawek technicznych związanych z przygotowaniem do druku,
 - d) 2 egzemplarze wydrukowanej złożonej publikacji,
 - e) uwzględnienie poprawek zaproponowanych przez zamawiającego, aż do momentu zaakceptowania projektu PDF
 7. Czas wykonania 15 listopad 2011
 8. Tekst napisany przez osoby posiadające wyższe wykształcenie botaniczne niezbędne do fachowego wykonania zamówienia, posiadające co najmniej tytuł doktora nauk botanicznych.
 9. Recenzja opracowania przez autorytet w dziedzinie botaniki.
 10. Korekta.

B. Druk publikacji

- format 23x16cm
- twarda okładka książkowa, CMYK 4+4, foliowana – mat, pełny kolor
- środkowe strony - kreda 150g 100 stron CMYK 4+4, pełny kolor, mat

Atlas ma na celu zwiększenie świadomości przyrodniczej oraz poznanie niepowtarzalnej przyrody ziemi limanowskiej opracowanej na podstawie badań naukowych w terenie oraz w oparciu o najnowszą wiedzę przyrodniczą i dokumentację fotograficzną. Przygotowaniem zajmą się specjaliści ds. botaniki z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Wydanie będzie poprzedzone kilkumiesięcznymi badaniami w terenie oraz utworzeniem map występowania cennych przyrodniczo okazów przyrody ożywionej. Opracowanie zostanie powierzone specjalistom od nowoczesnych metod projektowania wydawnictw atlasowych, gdzie pierwszoplanową rolę grają wysokiej jakości zdjęcia i czytelne diagramy oraz mapy, które będą opisywały rośliny. Kolportaż oraz promocja atlasu zostanie wykonana w formie pracy własnej. Operacja przyczyni się nie tylko do realizacji celu ogólnego nr 1 „Rozwój regionu poprzez rozwój turystyki w oparciu o wykorzystanie zasobów przyrodniczych obszaru objętego LSR” ale również celu ogólnego nr 2 „Zachowanie i lepsze wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego”. Produktem finalnym będzie wydanie ponad tysiąca egzemplarzy naukowego opracowania, którego nigdy wcześniej się nie podjęto na naszym obszarze. Pozwoli to zwiększyć wiedzę nie tylko rdzennych mieszkańców ale również przyciągnie to uwagę turystów odwiedzających Ziemię Limanowską.

6. „Święto drzewa” IX edycja – kontynuacja projektu promujący zielenią wysoką

Święto Drzewa jest programem edukacji ekologicznej, którego prekursorem od 2003 (w powiecie od 2005 r.) roku Polsce jest Klub Gaja w Wilkowicach. Jest to ogólnopolska i międzynarodowa akcja sadzenia drzew co roku 10 października oraz towarzyszący jej program edukacji ekologicznej. Opiera się on na lokalnej aktywności, w szczególności młodzieży, przy udziale przedstawicieli różnych instytucji, lokalnych społeczności, samorządów, biznesu i organizacji pozarządowych.

Celem programu Święto Drzewa jest zainspirowanie dzieci, młodzieży, nauczycieli i wszystkich uczestników do podejmowania lokalnych działań proekologicznych dotyczących sadzenia i ochrony drzew. Lasy Państwowe, które są partnerem programu, udostępniają sadzonki drzew uczestnikom oraz służą pomocą swoich specjalistów.

Powiatowe Centrum Ekologiczne, po raz siódmy będzie brało udział w tym święcie.

Projekt ten w naszym powiecie osiągnął wielki sukces czego dowodem jest dwa razy z rzędu otrzymana ogólnopolska nagroda **Czarodziejskiego drzewa** wręczana w Warszawie podczas uroczystych inauguracji „Święta drzewa”.

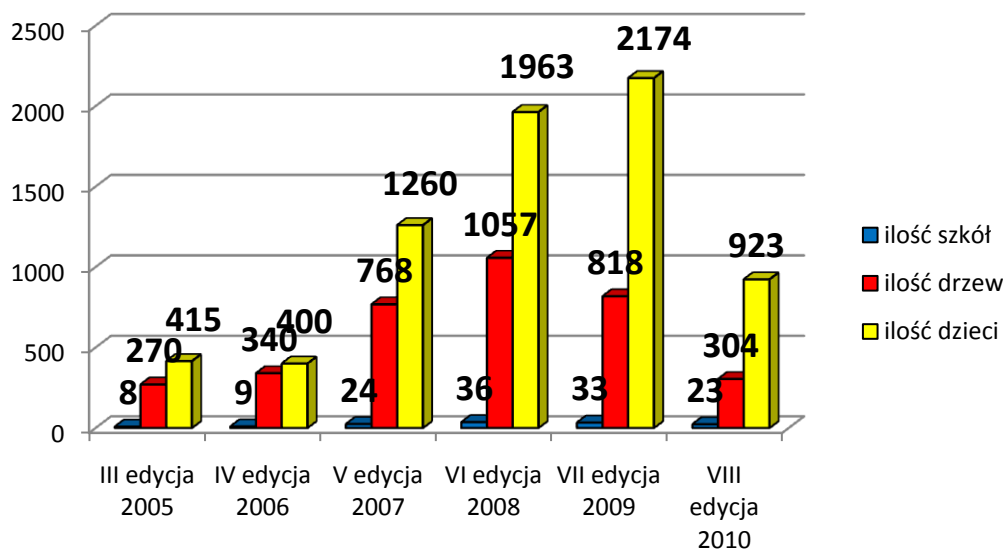
Fot. Czarodziejskie drzewo przyznawane najlepszym w Polsce

W 2011 roku odbędzie się już IX edycja „Święta Drzewa”, która objęta jest Patronatem Ministra Środowiska, Prezydenta m.st. Warszawy i bierze udział w Kampanii Miliarda Drzewa - Programu ds. Ochrony Środowiska ONZ.

Na tą okazję zostanie zorganizowana w Starostwie, we wrześniu konferencja dla nauczycieli ze szkół powiatu limanowskiego z zaproszonymi gośćmi z Nadleśnictwa Limanowa, Stary Sącz oraz z Gorczańskiego Parku Narodowego.

Jednocześnie będzie prezentowana wystawa na temat dotychczasowych efektów programu i działań podejmowanych przez różnego rodzaju podmioty w nim uczestniczące: szkoły, samorządy, nadleśnictwa, przedsiębiorstwa i organizacje. Wystawa ta składa się lekkich wolnostojących modułów (wymiar 2x1 m, 8-10 sztuk) zestawianych ze sobą w różnych kombinacjach, i dostępna będzie przez dwa tygodnie w budynku starostwa skąd następnie trafi do Ministerstwa w Warszawie na główne obchody „Święta Drzewa”.

Podczas sadzenia drzew w placówkach szkolnych prowadzone będą zajęcia przez doświadczonych edukatorów Klubu Gaja, pracowników Nadleśnictwa Limanowa, Stary Sącz, GPN-u oraz Starostwa Powiatowego. Celem edukacyjnym tych zajęć jest zainspirowanie dzieci i młodzieży do lokalnych działań proekologicznych w tym sadzenia i ochrony drzew. Tematem jest rola drzew w przyrodzie, życiu mieszkańców, zapobieganiu zmianą klimatu czy zapobieganiu powodziom.

Etapy działania:

ETAP I

Pierwszym etapem będzie konferencja zorganizowana we wrześniu 2011 r. w Starostwie Powiatowym w Limanowej, w której udział wezmą nauczyciele szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych, jak również zaproszeni zostaną przedstawiciele, Nadleśnictw Limanowa i Stary Sącz, Gorczańskiego Parku Narodowego. Celem konferencji będzie wzajemna wymiana danych teleadresowych oraz wstępne ustalenia grafików wyjazdów leśniczych, pracowników starostwa oraz prywatnych szkółkarzy do najbliższych szkół. Odbędzie się wstępna rezerwacja materiału szkółkarskiego oraz przedstawienie możliwych scenariuszy. Na spotkanie będą zaproszeni, nauczyciele, którzy podzielą się swoimi doświadczeniami z poprzednich edycji. Zostaną przedstawione najlepsze scenariusze przeprowadzenia tego święta w szkołach

ETAP II

Na podstawie odesłanych kart zgłoszeniowych do października 2010 r. powstanie grafik wyjazdów do szkół na podstawie którego będzie zamówiony przez starostwo materiał sadzeniowy.

ETAP III

Obchody „Święta drzewa” ze względu na duże rozmiary imprezy przeprowadzone będą od 10 do 14 października 2011 r. Pracownicy starostwa, leśnictwa i GPN-u na podstawie grafiku będą rozwozić materiał sadzeniowy oraz przeprowadzać prelekcje w szkołach, zgodnie ze scenariuszem sporządzonym przez nauczycieli i opiekunów dzieci i młodzieży szkolnej.

ETAP IV

Ostatni etap będzie służył do zebrania materiału zdjęciowego, oraz raportu jak przebiegała akcja. Wszystkie spotkania oraz czynności wykonywane przez szkoły będą zawarte w sprawozdaniu, które znajdują się na stronie internetowej powiatu.

TERMINARZ

wrzesień 2010r. konferencja „Święto drzewa” z udziałem nauczycieli szkół Powiatu Limanowskiego, przedstawicielami Nadleśnictwa Limanowa i Stary Sącz oraz GPN-u.

10-14.10.2011 r. Termin przeprowadzenia „Święto drzewa”

30.10.2011 r. Termin nadsyłania raportów w projekcie „Święto drzewa”

7. Certyfikat „Zielone biuro” – projekt podnoszący prestiż urzędu Starostwa Powiatowego w Limanowej i zmniejszający oddziaływanie firmy na środowisko

Certyfikat Zielone Biuro wyróżnia instytucje, firmy, organizacje pozarządowe i samorządy, które chcą się stale doskonalić, podejmować nowe inicjatywy na rzecz ochrony środowiska i wzmacniać swój proekologiczny wizerunek.

Posiadanie certyfikatu Zielone Biuro nie tylko wiąże się z prestiżem i pozwala się wyróżnić na tle konkurencji oraz zmniejszyć oddziaływanie firmy na środowisko. Niesie za sobą także wymierne korzyści finansowe w postaci obniżenia kosztów działania firmy poprzez wprowadzenie nowoczesnych ekologicznych rozwiązań.

W 2011 roku Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa proponuje poczynić wstępne przygotowania do uzyskania certyfikatu Zielone Biuro jak również zabezpieczyć kwotę 4 600 zł w 2012 rok w celu uzyskania certyfikatu.

Przeprowadzeniem Certyfikacji zajmuje się:

Fundacja Partnerstwo Dla Środowiska

31-028 Kraków, ul. Św. Krzyża 5/6

Tel. 12 430 24 65

e-mail: Biuro@fpds.pl

www.fpds.pl

Korzyści z certyfikatu:

- wiarygodne potwierdzenie spełniania parametrów ważnych ekologicznie,
- uzyskanie wizerunku firmy przyjaznej dla środowiska,
- udział w ogólnopolskiej inicjatywie dającej możliwość wymiany doświadczeń, wykorzystania potencjału współpracy i wzajemnej promocji (marketing ekologiczny),
- prestiż i wyróżnienie się na tle konkurencji,
- wzrost świadomości ekologicznej pracowników oraz klientów firmy,
- obniżenie kosztów działalności, dzięki bardziej racjonalnej gospodarce surowcami, energią, wodą i odpadami.

Aby, otrzymać certyfikat należy:

- wypełnić formularz przystąpienia do certyfikacji,
- rozpocząć prace z konsultantem środowiskowym,
- przeprowadzić wstępny przegląd środowiskowy,
- stworzyć politykę środowiskową,
- monitorować zużycie zasobów,
- włączyć w proekologiczne działania pracowników firmy,
- przeprowadzić audyt certyfikujący, potwierdzający spełnienie kryteriów certyfikatu, dzięki któremu firma uzyskuje status firmy przyjaznej dla środowiska.

Koszty

Koszt uzyskania Certyfikatu w przypadku Starostwa Powiatowego zaliczającego się do średnich firm (od 50 do 250 zatrudnionych osób), w zależności od wybranego pakietu usług (Basic, Standard, Premium) zawierają się w przedziale od 2 550,00 zł do 4 490,00 zł

netto. Wybór najbardziej optymalny to pakiet Standard w cenie 3690,00 zł netto obejmujący doradztwo konsultanta ds. wdrożenia Zielonego Biura oraz audyt certyfikujący.

Certyfikat przyznawany jest na okres dwóch lat. Po tym okresie można starać się o jego przedłużenie za promocyjną kwotę ustalaną indywidualnie.

Kryteria certyfikatu zielone biuro

Kryterium 1 Wdrożona polityka środowiskowa:

- posiadanie dokumentu Polityki Środowiskowej.

Kryterium 2 Zarządzanie energią elektryczną i ciepłą:

- posiadanie odpowiednich decyzji administracyjnych oraz umów na dostarczanie energii,
- wykorzystanie źródła ciepła: elektrycznego (świadczenie charakterystyki energetycznej budynku), gazowego, biomasy lub innego opału (protokoły z kontroli obiektu budowlanego, oceny i ekspertyzy dotyczące jego stanu technicznego zawarte w książce obiektu budowlanego),
- uregulowane sprawozdawczość i opłaty za korzystanie ze środowiska,
- instalacja CO wyposażona w regulację np.: termoregulatory, regulator pogodowy, itp.,
- zastosowanie minimum 50% urządzeń ograniczających zużycie energii elektrycznej (np. energooszczędny sprzęt biurowy, oświetlenie, itp.).

Kryterium 3 Obowiązek monitorowania emisji CO2:

- stałe korzystanie z narzędzia internetowego – Kalkulatora CO2 dla firm: <http://www.eko-spec.pl> do:
- monitorowania zużycia energii cieplnej,
- monitorowania zużycia energii elektrycznej,
- monitorowania zużycia papieru i znaczących materiałów eksploatacyjnych w biurze,
- monitorowania zużycia wody i wytwarzanych ścieków,
- monitorowania ilości wytwarzanych odpadów.

Kryterium 4 Zarządzanie materiałami eksploatacyjnymi i surowcami:

- ponowne wykorzystanie materiałów eksploatacyjnych,
- wykorzystywanie opcji oszczędzania papieru w ramach posiadanych możliwości sprzętowych.

Kryterium 5 Zarządzanie wodą:

- umowa na dostawy wody, własne ujęcie wody (dokumenty),
- zastosowanie w minimum 50% punktów poboru wody urządzenie ograniczających jej zużycie (perlatory, itp.),
- posiadanie umowy na odbiór ścieków (w przypadku bezodpływowych zbiorników przedstawienie do wglądu dokumentów o odbieranych ściekach, dla własnej oczyszczalni ścieków przedstawienie dokumentów eksploatacji).

Kryterium 6 Zarządzanie odpadami:

- odpowiednie decyzje administracyjne w zakresie wytwarzania odpadów, w tym niebezpiecznych,
- posiadanie umów na odbiór odpadów,
- właściwy sposób magazynowania odpadów,

- właściwy sposób postępowania z odpadami niebezpiecznymi,
- prowadzenie segregacji odpadów w zakresie minimum: papier, tworzywa sztuczne, szkło,
- wyznaczenie miejsc na odpady posegregowane (oznaczone i zabezpieczone).

Kryterium 7 Przyjazne środowisko pracy:

- posiadanie dokumentów potwierdzających sprawność wentylacji,
- posiadanie dokumentów potwierdzających sprawność klimatyzacji (jeśli dotyczy),
- ochrona przed hałasem w Organizacji i jej bezpośrednim otoczeniu,
- oświetlenie spełniające wymogi BHP, dostosowane do potrzeb technologicznych biura (do wglądu dokumenty potwierdzające),
- zabezpieczenia przeciwpożarowe.

Kryterium 8 Polityka zakupów:

- praktyka zakupu sprzętu przyjaznego dla środowiska,
- zakup środków czystości ulegających biodegradacji,
- działania na rzecz ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów.

Kryterium 9 Edukacja ekologiczna pracowników i klientów:

- przeszkolenie pracowników w zakresie działań proekologicznych podejmowanych przez Organizację,
- promocja stosowanych w Organizacji rozwiązań proekologicznych (np. przygotowanie materiałów informacyjnych, ulotek, biuletynów wewnętrznych, informacji na stronach www).

Regulamin certyfikatu zielone biuro

I. Instytucja i organy przyznające Certyfikat Zielone Biuro

1. Instytucją przyznającą Certyfikat Zielone Biuro (Certyfikat) jest Fundacja Partnerstwo dla Środowiska (FPdS).

2. Decyzję o przyznaniu Certyfikatu podejmuje Komisja Certyfikacyjna FPdS (Komisja), będąca ciałem wewnętrznym FPdS. Komisja pracuje pod nadzorem zewnętrznego ciała doradczego - niezależnej Kapituły Certyfikatu Zielone Biuro (Kapituła).

3. Komisja Certyfikatu Zielone Biuro składa się z 3-5 pracowników FPdS. Przewodniczącą lub przewodniczącego Komisji (osobę kierującą jej pracami) oraz jej członków powołuje i odwołuje Zarząd FPdS.

4. Kapituła Certyfikatu Zielone Biuro składa się z przedstawicieli firm, instytucji i organizacji związanych z rozwojem Programu Zielone Biuro. Członków Kapituły proponuje i zatwierdza Zarząd FPdS.

II. Zasady i koszty przyznawania Certyfikatu Zielone Biuro

A PROCEDURA

1. Organizacja* zainteresowana otrzymaniem Certyfikatu Zielone Biuro wypełnia formularz deklaracji przystąpienia do procesu certyfikacji Zielone Biuro dostępny online: www.zielonebiuro.pl lub kontaktuje się ze Specjalistą ds. Certyfikacji Zielone Biuro

(Specjalista ZB). Potwierdzeniem przystąpienia do certyfikacji Zielone Biuro jest wypełnienie deklaracji, dostarczenie jej do Specjalisty ZB i jego akceptacja.

2. Organizacja wyznacza zespół odpowiedzialny za wdrożenie rozwiązań środowiskowych celem spełnienia kryteriów certyfikatu. Opcjonalnie Organizacja może skorzystać z usług Akredytowanego Konsultanta FPdS (Konsultant).

3. Konsultant przeprowadza rozpoznanie, na podstawie którego przygotowuje raport z praktycznymi wskazówkami dotyczącymi działania, jakie należy podjąć, aby spełnić Kryteria Certyfikatu.

4. Konsultant pomaga Organizacji w sformułowaniu polityki środowiskowej, przeprowadza szkolenie na temat Kalkulatora CO₂ oraz nadzoruje wszelkie działania podejmowane w celu spełnienia Kryteriów Certyfikatu.

5. Organizacja, przygotowując się do audytu certyfikującego, może skorzystać ze szkoleń prowadzonych przez Specjalistów ds. certyfikacji środowiskowej FPdS, specjalistów i trenerów współpracujących z FPdS oraz usług Centrum Informacji Ekologicznej.

6. Organizacja, po spełnieniu Kryteriów Certyfikatu, występuje do Specjalisty ZB o przeprowadzenie audytu certyfikującego.

7. Akredytowany audytor FPdS przeprowadza audyt certyfikujący w organizacji i na tej podstawie przygotowuje raport, który przesyła w wersji elektronicznej do Organizacji i Specjalisty ZB. Organizacja drukuje wypełniony formularz raportu w dwóch kopiach i po podpisaniu odsyła do audytora. Podpisany przez audytora i Organizację raport zostaje przesłany do Specjalisty ZB.

8. Specjalista ZB przynajmniej raz na kwartał zwołuje posiedzenie Komisji Certyfikatu Zielone Biuro. Specjalista ZB sporządza protokół ze spotkania Komisji.

9. Protokół z posiedzenia Komisji przesyłany jest do Kapituły. Kapituła może zgłosić swoje sugestie i uwagi w ciągu 7 dni. Po tym czasie, Specjalista ZB informuje Organizację o decyzji Komisji.

10. Członkowie Kapituły i Komisji mają możliwość uzyskania wszelkich informacji dotyczących Organizacji rekomendowanej przez audytora koniecznych do rozpatrzenia przyznania Certyfikatu. Za dostarczenie informacji odpowiedzialny jest Specjalista ZB.

11. Na podstawie pozytywnej decyzji Komisji, Organizacja uzyskuje status firmy przyjaznej dla środowiska, potwierdzony Certyfikatem Zielone Biuro. Certyfikat jest nadawany w postaci dyplomu. Certyfikat zostaje przesłany do Organizacji drogą pocztową.

12. Decyzje Komisji są ostateczne i po zaakceptowaniu przez Kapitułę nie podlegają odwołaniu.

13. Certyfikat przyznawany jest na 2 lata. Po tym czasie Organizacja powinna ponownie poddać się audytowi certyfikującemu.

14. Po otrzymaniu Certyfikatu, przez okres 2 lat, Organizacja zobowiązuje się do utrzymania standardów środowiskowych na poziomie nie niższym, niż zawarty w audycie certyfikującym.

B KOSZTY

1. Koszty uzyskania certyfikatu są zgodne z aktualnie obowiązującym cennikiem lub indywidualnymi ustaleniami między FPdS i Organizacją.

2. Cena zależna jest od wybranego pakietu certyfikacyjnego oraz wielkości Organizacji.

3. FPdS na podstawie art. 104-106 Ustawy o swobodzie działalności gospodarczej z dnia 2 lipca 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1807) wyróżnia 4 kategorie organizacji: mikroprzedsiębiorstwa (do 10 pracowników), małe przedsiębiorstwa (10 do 50 pracowników), średnie przedsiębiorstwa (50 do 250 pracowników) oraz duże przedsiębiorstwa (więcej niż 250 pracowników).

4. Cena Pakietu Basic obejmuje przeprowadzenie audytu certyfikującego Zielone Biuro.

5. Cena Pakietu Standard obejmuje doradztwo Konsultanta FPdS oraz przeprowadzenie audytu certyfikującego Zielone Biuro.

6. Cena Pakietu Premium obejmuje doradztwo Konsultanta FPdS, przeprowadzenie audytu certyfikującego Zielone Biuro oraz szkolenie dla pracowników.

7. Audyt certyfikujący obejmuje jednokrotną wizytę akredytowanego audytora FPdS w Organizacji. Jeśli spotkanie nie dojdzie do skutku z winy Organizacji lub jeśli w wyniku audytu Organizacja nie będzie mogła uzyskać Certyfikatu, to kosztami ponownego przyjazdu audytora obciążona zostanie Organizacja.

8. Doradztwo Konsultanta FPdS obejmuje 3 wizyty (do 2h) doradczo-szkoleniowe w Organizacji. Kosztem każdej dodatkowej wizyty obciążona jest Organizacja.

9. Szkolenie dla pracowników obejmuje 4 godziny zegarowe szkolenia do 15 osób oraz materiały szkoleniowe i potwierdzenie udziału w szkoleniu dla każdego uczestnika. Dla szkoleń niestandardowych, cena ustalana jest indywidualnie.

III. Uprawnienia związane z posiadaniem Certyfikatu Zielone Biuro

1. Organizacje, które otrzymają Certyfikat Zielone Biuro mogą posługiwać się logotypem Zielone Biuro w swoich materiałach informacyjnych i promocyjnych. Szczegóły definiuje Regulamin Posługiwania się Znakiem Towarowym Zielone Biuro (ZB).

2. FPdS może promować certyfikowane Organizacje na swoich stronach internetowych, w mediach, itp.

* Pod pojęciem Organizacji rozumieć należy obszar technologiczny działalności biurowej firm i instytucji (posiadających nr Regon).

Regulamin posługiwania się znakiem towarowym zielone biuro (zb)

§1

Niniejszy Regulamin precyzuje zasady posługiwania się znakiem towarowym Zielone Biuro (ZB) przez przedsiębiorstwa, samorządy, jednostki administracji publicznej oraz organizacje pozarządowe wyróżnione ważnym certyfikatem Zielone Biuro (Organizacje) przyznawanym przez Fundację Partnerstwo dla Środowiska (Fundację).

§2

Znak towarowy ZB, o którym mowa w §1 zgłoszony został w dn. 24.10.2008 w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej i jest objęty prawem ochronnym nr Z - 347818.

Szczegóły wyglądu znaku towarowego ZB określa Załącznik do niniejszego regulaminu, punkt 1.

§3

Znak towarowy może być używany przez Organizacje tylko i wyłącznie w powiązaniu z numerem porządkowym certyfikatu Zielone Biuro przyznanego Organizacji.

Szczegóły wyglądu znaku towarowego ZB wraz z numerem określa Załącznik do niniejszego regulaminu punkt 2.

§4

Znak towarowy ZB (z numerem) może być używany przez Organizację na jej stronie internetowej, w stopce mailowej, na papierze firmowym, w niskonakładowych materiałach reklamowych (brozury, foldery, ulotki), w nakładach poniżej 100 tys. egz. przez cały okres ważności certyfikatu (certyfikat nadawany jest na okres dwóch lat).

§5

1. Organizacja może ubiegać się o możliwość posługiwania się znakiem towarowym ZB (z numerem) w zakresie rozszerzonym tj. na materiałach promocyjnych wysokonakładowych (broszury, foldery, ulotki, publikacje, opakowania), w nakładach powyżej 100 tys. egz. oraz na produktach i kartach usług.

2. Organizacja zainteresowana posługiwaniem się znakiem towarowym ZB (z numerem) w zakresie rozszerzonym jest zobowiązana do mailowego zgłoszenia tego do Specjalisty ds. Certyfikatu Zielone Biuro oraz uzyskania pisemnej (np. mailowej) zgody.

3. Zgoda na posługiwanie się znakiem towarowym ZB (z numerem) w zakresie rozszerzonym jest rozpatrywana indywidualnie na każdy produkt/usługę/materiał promocyjny.

4. O przyznaniu prawa do posługiwania się znakiem towarowym ZB (z numerem) w rozszerzonym zakresie decyduje Fundacja.

5. Na rozpatrzenie zgłoszenia i podjęcie decyzji Fundacja ma 7 dni roboczych.

§6

Centrum Informacji Ekologicznej prowadzi rejestr firm posługujących się znakiem towarowym ZB (z numerem) w zakresie rozszerzonym w Menadżerze Środowiska

§7

Postanowienia końcowe

Niniejszy Regulamin wchodzi w życie z dniem 01.02.2011.

W sprawach nieuregulowanych niniejszym Regulaminem mają zastosowanie przepisy polskiego prawa.

Posługiwanie się znakiem towarowym ZB przez firmę wyróżnioną certyfikatem Zielone Biuro jest równoznaczne z akceptacją niniejszego Regulaminu.

8. Warsztaty dla nauczycieli pn. „W słowach kilku o wydrze, bobrze i wilku” realizowane w ramach projektu edukacyjnego w powiecie limanowskim przez Fundację Wspierania Inicjatyw Ekologicznych w Krakowie

Termin warsztatów 5 kwiecień 2011 r.

Projekt ma za zadanie szeroko pojętą edukację ekologiczną odnośnie trzech gatunków rodzimych ssaków: Wydry, Bobra i Wilka. Gatunki te w świadomości przynajmniej części społeczeństwa są nadal postrzegane jako „szkodniki”. Wizerunek ten w znacznej mierze kształtowany jest na podstawie docierających do społeczeństwa informacji o szkodach, jakie powoduje działalność bobrów, czy drapieżnictwo wilka bądź wydry.

Celem tej kampanii jest zmiana tego wizerunku, z jednej strony poprzez przedstawienie istotnej funkcji, jaką wszystkie te gatunki spełniają w środowisku, z drugiej poprzez zaprezentowanie metod minimalizacji szkód, jakie ich obecność może powodować.

Istotną grupę odbiorców stanowią dzieci i młodzież, dla których przygotowany został specjalny pakiet edukacyjny, a także warsztaty prowadzone w przedszkolach i szkołach. Pakiet przygotowany został jako gotowy materiał do prowadzenia zajęć w różnych grupach wiekowych dzieci i młodzieży, ale także z możliwością wykorzystania do edukacji dorosłych.

Kolejną ważną grupą odbiorców stanowią osoby postrzegające wydrę, bobra oraz wilka jako gatunki wyrządzające szkody i straty finansowe. Beneficjentami projektu są także organizacje i jednostki administracyjne, których zadaniem jest rozwiązywanie tego typu konfliktów (np. ocena i wypłacanie odszkodowań).

W ramach projektu realizowany będzie konkurs „Dzień z bobrem, wydrą i wilkiem”. Do konkursu może zgłosić się każda placówka edukacyjna (przedszkole, szkoła, gimnazjum, centrum kultury itp., bądź grupa dzieci pod nadzorem wychowawcy). Prace można nadsyłać do 30.04.2011 r. (decyduje data stempla pocztowego).

Przykładowy program konferencji:

- 9.00 Przedstawienie programu edukacji ekologicznej VI edycja na rok 2011 przez Powiatowe Centrum Ekologiczne
- 9.45 Oferta edukacyjna Gorczańskiego Parku Narodowego dla szkół powiatu limanowskiego - *Kierownik Zespołu Edukacji i Udostępniania Parku mgr Ewa Strauchmann*
- 10.30 Przerwa kawowa
- 10.45 Warsztaty pn.: „W słowach kilku o wydrze, bobrze i wilku” prowadzone przez Fundację Wspierania Inicjatyw Ekologicznych w Krakowie - *Krzysztof Kus*
- 12.15 Oferta dla szkół Organizacji Odzysku Reba S.A. Warszawa – *Koordynator projektów Beata Bartosiak*
- 13.00 Zakończenie

9. Warsztaty dla samorządowców nt. odnawialnych źródeł energii (OZE) realizowane w ramach projektu „Zielony telefon” w powiecie limanowskim przez Fundację Wspierania Inicjatyw Ekologicznych w Krakowie

Termin warsztatów 28 kwiecień 2011 r.

Celem warsztatów jest zapoznanie się z zaletami i zagrożeniami stojącymi za różnymi sposobami pozyskiwania energii, omówienie dostępnych technologii OZE, omówienie bieżącej sytuacji prawnej dotyczącej OZE oraz przeprowadzenie debaty lokalnej dotyczącej konkretnego problemu.

Odbiorcą warsztatów mają być społeczności lokalne: w szczególności pracownicy administracji, grupy społeczne zainteresowane tematyką OZE, grupy decyzyjne w zakresie planowania strategii rozwoju gmin, mieszkańcy gmin na terenie których są planowane inwestycje OZE itp.

Warsztaty będą prowadzone przez specjalistów z tej dziedziny z użyciem zestawu edukacyjnego prezentującego odnawialne źródła energii (turbiny wiatrowej, ogniwa słonecznego, itp.)

Przykładowy program warsztatu:

- godz. 8:30 Instalacja pakietu demonstracyjnego
- godz. 9:00 Pokaz multimedialny - Aktywne metody edukacji ekologicznej.
- godz. 10:00 Pokaz multimedialny – część ogólna dotycząca OZE, omówienie poszczególnych metod pozyskiwania energii odnawialnej, teoretyczne omówienie pakietu demonstracyjnego.
- godz. 11:30 Przerwa obiadowa.
- godz. 12:00 Pokaz demonstracyjny i multimedialny - praktyczne omówienie pakietu demonstracyjnego, zasad działania poszczególnych elementów itp.
- godz. 13:00 Pokaz multimedialny – status prawnych regulacji w zakresie OZE.
- godz. 14:30 Pokaz multimedialny – część dotycząca nurtującego społeczność lokalną problemu.
- godz. 15:30 Otwarta debata nad poruszonymi problemami.

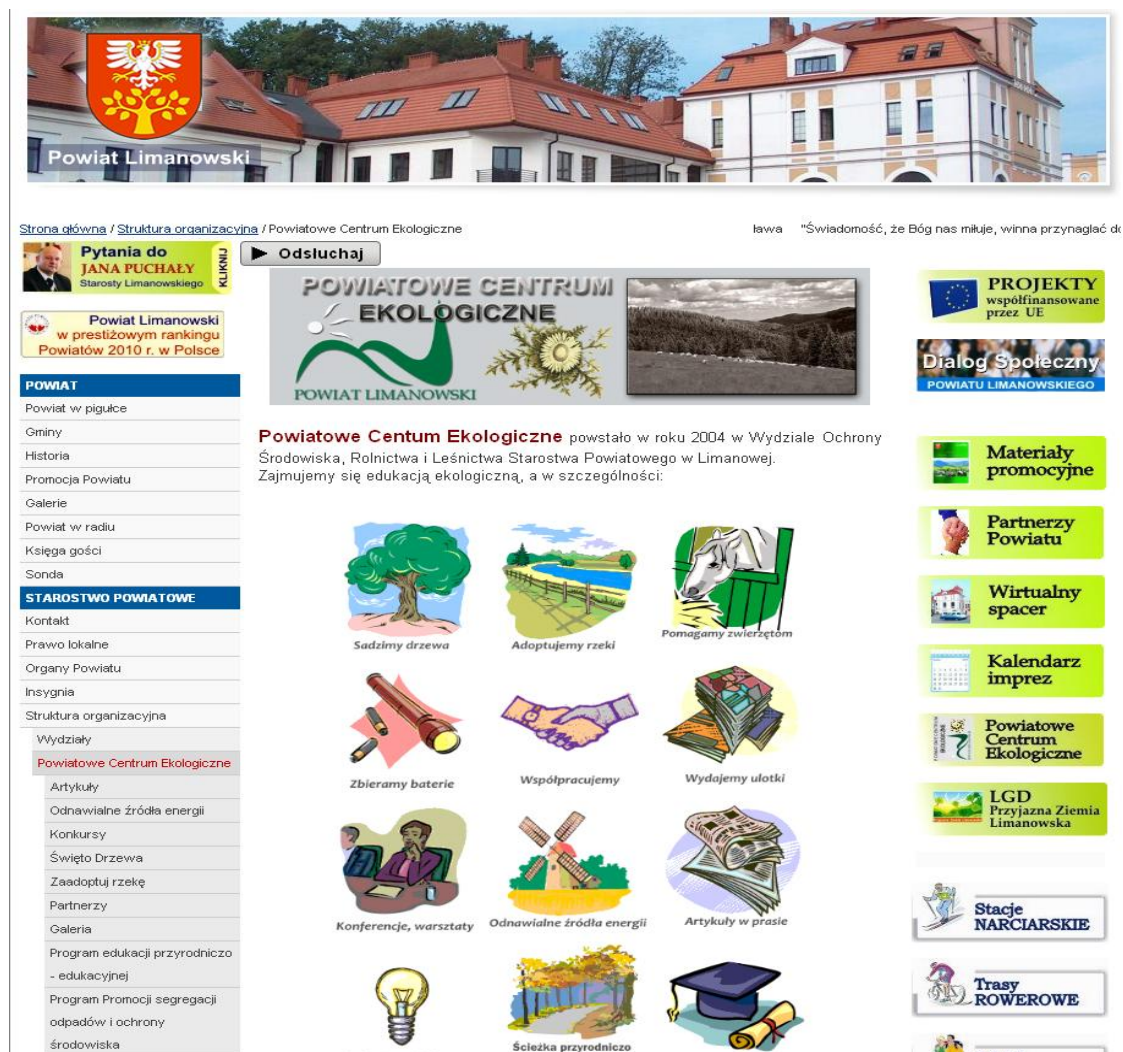
Fundacja zapewnia przeprowadzenie 8 godzinnych bezpłatnych warsztatów nt. OZE przez specjalistów z dziedziny, usługę cateringową oraz przygotowanie bezpłatnych kompletów materiałów dla uczestników warsztatu.

Szkolenie przeznaczone jest dla 15 osób.

III. SPOSÓB REALIZACJI

1. Strona internetowa i tablica informacyjna

- www.powiat.limanowa.pl e-mail: pce@powiat.limanowa.pl
- strona internetowa obejmuje informacje na temat stanu środowiska i ochrony przyrody na terenie Powiatu Limanowskiego,
- bieżące sprawy Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa związane z ochroną przyrody i środowiska naturalnego,
- informacje dotyczące planowanych przedsięwzięć oraz prowadzonych akcji przez Starostwo Powiatowe w Limanowej,
- linki Ekologicznych organizacji ekologicznych zaprzyjaźnionych z PCE,
- artykuły publikowane w prasie,
- aktualne informacje na temat organizowanych konferencji, prelekcji i warsztatów ekologicznych oraz sprawozdania z ich przeprowadzenia;
- zawiera aktualny program ochrony środowiska oraz plan gospodarki odpadami oraz wszelkie inne dostępne aktualnie programy związane z ochroną środowiska, przyrody oraz ekologii.

Fot. Strona internetowa Powiatowego Centrum Ekologicznego ramach strony Starostwa Powiatowego w Limanowej.

2. Współpraca z mediami w celu edukacyjnym, promocyjnym i informacyjnym

W celu lepszego poznania problemów miasta Limanowej i gmin Powiatu Limanowskiego poprzez artykuły w lokalnej prasie, przedstawiane będą te problemy, które mają szczególne znaczenie dla rozwoju naszego regionu. Problemy związane z segregacją odpadów, recyklingiem, konwencjami międzynarodowymi, ochroną przyrody i edukacją ekologiczną itp.

Ponadto w prasie będą zamieszczane artykuły, związane z bieżącymi sprawami PCE, takie jak warsztaty, szkolenia. Dodatkowo PCE zwróci się do mediów o patronat w „II. Powiatowym Konkursie Wiedzy o Ochronie Przyrody na terenie Powiatu Limanowskiego”: Dziennik Polski, Echo Limanowskie, Głos Limanowski, Portal Limanowa.in, Radio Kraków Małopolska, Radio RMF Maxxx, Radio Eska, Limanowa28.TV

3. Współpraca z wybranymi ekologicznymi organizacjami pozarządowymi

Do realizacji zadań zawartych w Programie potrzebna jest pomoc merytoryczna oraz zaangażowanie pozarządowych organizacji ekologicznych oraz stowarzyszeń zajmujących się problematyką segregacji odpadów, recyklingiem oraz ekologią. Bardzo ważnym jest tu również aspekt ekonomiczny, gdyż Powiat nie posiada tak wielkich nakładów finansowych na cele związane z ochroną środowiska, zadaniem tego programu wraz z zaproszeniem do udziału wymienionych organizacji jest skorzystanie z ich ofert dostarczenia ulotek, plakatów promujących segregację odpadów, udział w warsztatach i szkoleniach. Jednocześnie do poniższych organizacja PCE wystąpi z propozycją współpracy na rok 2011:

Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych w Krakowie

www.fwie.eco.pl

**Fundacja Wspierania
Inicjatyw Ekologicznych**

Fundacja współpracuje przede wszystkim ze społecznościami lokalnymi, organizacjami pozarządowymi, ale również z uczelniami i przemysłem, który dba o środowisko.

Fundacja istnieje po to, aby:

- identyfikować problemy związane ze szkodliwym wpływem człowieka na środowisko,
- szukać środków potrzebnych do rozwiązania zidentyfikowanych problemów,
- dobrze organizować pracę (przygotowywać projekty i zarządzać ludźmi),
- wspierać wprowadzanie najlepszych rozwiązań zarówno w skali Małopolski jak i skali ogólnopolskiej,
- w miarę możliwości pomóc osobom i instytucjom poprzez dofinansowanie działalności.

Klub Gaja w Wilkowicach

www.klubgaja.pl

KLUB GAJA

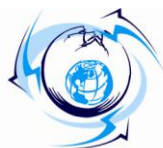
„Klub Gaja” stowarzysza osoby działające na rzecz obrony środowiska naturalnego i rozwoju kultury na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i zagranicą, a siedzibą jest miejscowość Wilkowice.

Zadaniem stowarzyszenia jest:

- zachowanie i wzbogacenie środowiska naturalnego,
- rozwijanie i wspieranie działań kulturowych i środowiskowych młodzieży,
- działalność w zakresie praw człowieka i obywatela.

Forum Opakowań Szklanych w Warszawie

www.fos.pl

STOWARZYSZENIE FORUM OPAKOWAŃ SZKLANYCH

Stowarzyszenie „Forum Opakowań Szklanych” (FOS) zrzesza kadrę kierowniczą przedsiębiorstw przemysłu opakowań szklanych i przedsiębiorstw oraz organizacji z nimi współpracujących, działających w zakresie recyklingu szkła, w tym również zagranicznych, oraz jako członków wspierających osoby prawne - przedsiębiorstwa branży szklarskiej.

Zadaniem stowarzyszenia jest:

- promocja opakowań szklanych jako najbardziej przyjaznych dla środowiska naturalnego,
- prowadzenie współpracy i reprezentowanie członków wobec krajowych i zagranicznych stowarzyszeń i organizacji działających w przemyśle opakowań,
- rozwijanie ogólnopolskiego systemu recyklingu,
- reprezentowanie interesów producentów opakowań szklanych na forum gospodarczym i politycznym,
- propagowanie nowoczesnych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska.

Recal w Warszawie

www.recal.org.pl

Fundacja na Rzecz Odzysku Aluminiowych Puszek po Napojach RECAL działa w Polsce od 1995 r. Powstała z inicjatywy producentów puszek do napojów: Continental Can Polska Sp. z o.o. (obecnie Ball Packaging Europe Radomsko Sp. z o.o.) i PLM AB Malmö ze Szwecji (obecnie Rexam) oraz pięciu producentów aluminium.

Zadaniem stowarzyszenia jest:

- popieranie i promocja na terenie Polski wszelkiego rodzaju działalności mającej na celu odzyskiwanie i ponowne przetwarzanie aluminiowych puszek po napojach,
- upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy na temat możliwości odzyskiwania i ponownego przetwarzania aluminiowych puszek po napojach oraz płynących z tego pożytków ekologicznych i ekonomicznych,
- upowszechnianie najnowszych technik odzysku aluminiowych puszek po napojach i technologii ich przetwórstwa,
- reprezentowanie interesów producentów aluminiowych puszek do napojów przy pracach nad tworzeniem aktów normatywnych mających regulować problematykę produkcji, odzysku oraz ponownego przerobu surowców wtórnych.

Reba w Warszawie

www.reba.com.pl

REBA Organizacja Odzysku S.A.

Reba Organizacja Odzysku S.A. jest spółka wyspecjalizowaną w tworzeniu systemu zbiórki i odzysku baterii oraz akumulatorów małogabarytowych, została założona przez pięciu największych producentów baterii obecnych na polskim rynku.

Głównym celem spółki jest doprowadzenie do stworzenia systemu zbiórki baterii o zasięgu ogólnopolskim i wysokiej efektywności. System ten powinien umożliwić przedsiębiorcom i organizacji odzysku REBA poddawanie odzyskowi - w kolejnych latach - ilości baterii, w możliwie niewielkim stopniu odbiegających od wskaźników ustalonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 24 maja 2005r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych [Dz.U. Nr. 103, poz 872].

Towarzystwo na Rzecz Ziemi

www.tnz.most.org.pl

TOWARZYSTWO NA RZECZ ZIEMI

Towarzystwo na rzecz Ziemi (TnZ) jest ogólnopolską organizacją działającą na rzecz zachowania, ochrania i odtwarzania dziedzictwa przyrodniczego oraz ochrony zdrowia i życia ludzi przed szkodliwym oddziaływaniem zanieczyszczeń. Stowarzyszenie działa również na rzecz tworzenia warunków dla rozwoju demokracji lokalnej i umocnienia

pokoju oraz upodmiotowienia społeczeństwa. Organizacja powstała w 1989 roku jako nieformalna grupa Federacji Zielonych-Oświęcim. W 1994 roku grupa została zarejestrowana i do 1997 roku jej działalność koncentrowała się przede wszystkim na rozwiązywaniu problemów ochrony środowiska w skali lokalnej. Począwszy od 1997 roku, pod obowiązującą do chwili obecnej nazwą, prowadzi działania na terenie całego kraju.

Ponadto PCE pozyskuje wiele bezpłatnych folderów szkoleniowych, ulotek, płyt CD, poradników od innych stowarzyszeń i organizacji celem umożliwienia mieszkańcom dostępu do informacji. Ulotki i publikacje te w większości zostały dofinansowane z narodowego i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska dlatego też w formie bezpłatnej mogą zostać rozprowadzone w Powiecie Limanowskim. PCE stale również współpracuje z Nadleśnictwem Limanowa, Nadleśnictwem Stary Sącz, Gorczańskim Parkiem Narodowym, Polskim Związkiem Wędkarskim i Polskim Związkiem Łowieckim.

Fundacja Nasza Ziemia

www.naszaziemia.pl

Fundacja Nasza Ziemia jest ekologiczną organizacją pozarządową, założoną w 1994 w Warszawie. Od 2005 roku współpracuje poprzez Powiatowe Centrum Ekologiczne z powiatem limanowskim prowadząc co roku różne kampanie edukacji ekologicznej.

Fundacja realizuje również autorskie projekty ochrony środowiska we współpracy z przedsiębiorcami, m.in. takimi jak: Żywiec Zdrój S.A., Vattenfall, Metsa Tissue, Procter&Gamble, Coca Cola, Ricoh, Carrefour oraz wieloma innymi. Współpracuje z organizacjami ekologicznymi na Ukrainie, Białorusi, Rosji i Litwie, wspierając rozwój ruchu Clean up the World w tych państwach.

Profesjonalizm i działania Fundacji Nasza Ziemia zostały docenione i nagrodzone m.in.:

- w roku 1996 - wyróżnieniem „Złoty Liść” Ministerstwa Środowiska,
- w 1997 - Henry Ford European Conservation Award,
- w 2002 - wyróżnieniem „Pro Publico Bono” dla najlepszych inicjatyw obywatelskich,
- w roku 2006 główną nagrodą w ogólnopolskim plebiscycie na najlepszą organizację promującą recykling w latach 2001-05 oraz
- w 2010 roku Fundacja otrzymała wyróżnienie w Konkursie Ministerstwa Środowiska „Nietypowa lekcja bioróżnorodności” oraz została wpisana na listę Miejsc Odkrywania Talentów (inicjatywa Ministra Edukacji Narodowej).

4. Współpraca ze szkołami powiatu limanowskiego

Edukacja ekologiczna społeczeństwa w Powiecie Limanowskim skierowana jest do wszystkich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w powiecie

limanowskim. Faktycznie, partnerem w edukacji jest dyrekcja tych jednostek, nauczyciele biologii i przedmiotów przyrodniczych, bowiem dzieci i młodzież są głównymi odbiorcami.

Na tym polu współpraca ze strony szkół polega na pomocy w organizacji prelekcji, udostępnianiu sali do ich przeprowadzania w ramach zajęć lekcyjnych lub pozalekcyjnych. Nauczyciele orientujący się najlepiej w potrzebach i lukach edukacyjnych uczniów winni wychodzić z propozycjami do Powiatowego Centrum Ekologicznego. Współpracujemy stale z około 50 szkołami powiatu limanowskiego.

5. Prelekcje z młodzieżą

Edukację ekologiczną i nawyki związane z ochroną środowiska i segregacją odpadami powinno zaczynać się kształtować już u dzieci w wieku szkolnym. Temu celowi mają służyć wykłady w szkołach średnich. Prelekcje w szkołach prowadzone są przez pracowników Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa. Polegać mają na przedstawieniu m. in. prezentacji multimedialnych, pokazów slajdów, przeźroczy oraz foliogramów i kaset video związanych z ochroną środowiska, przyrody. Będą tu wykorzystane projekty „Zaadoptuj rzekę”, „Święto drzewa”, „Dzień Ziemi”, i inne.

Prelekcje te polegać będą przede wszystkim na:

- gry i zabawy dydaktyczne,
- warsztaty ekologiczne,
- rozpoznawanie drzew i roślin w plenerze,
- pogadanki,
- prezentacje filmów, zdjęć i eksponatów,
- wycieczki naukowe i krajoznawcze,
- wycieczki ścieżkami dydaktycznymi,
- prezentacje multimedialne,
- prezentacje foliogramów, przeźroczy, slajdów,
- pokazy badania jakości wody i zanieczyszczenia gleb.

6. Udostępnianie materiałów edukacyjnych

Wypożyczanie materiałów dydaktycznych szkołom oraz zainteresowanym instytucjom to przede wszystkim jedna z najważniejszych założeń oprócz informacji. PCE posiada w tym celu bibliotekę edukacyjną w skład której wchodzi:

Wiąże się to z zakupem:

- filmy wideo,
- albumy i książki,
- foliogramy,
- urządzenia do wykonywania pokazowych doświadczeń,
- programów edukacyjnych w formie elektronicznej.

7. Organizowanie konkursów dla młodzieży i dzieci

Jednym ze sposobów kształtowania świadomości proekologicznej u dzieci i młodzieży, pobudzania działania na rzecz środowiska jest prowadzenie różnorodnych konkursów ekologicznych. Konkursy są jedną z form szeroko rozumianej, powszechnej

edukacji ekologicznej. Udział w konkursie ekologicznym każdego ucznia wykazuje, że ma on aktywne podejście do środowiska, ochrony przyrody rodzimej, chce zdobywać i pogłębiać wiedzę. Nic tak, jak udział w rywalizacji konkursowej nie budzi entuzjazmu i nie wyzwala twórczej energii u dzieci i młodzieży. Z jednej strony konkursy mobilizują uczestników do zwrócenia uwagi na ważne problemy lokalne, a z drugiej dają pole do twórczości i inspiracji działań na rzecz środowiska. Wskazują na to doświadczenia z przeprowadzonych dotychczas edycji konkursów proekologicznych dla placówek oświatowych na terenie Powiatu Limanowskiego.

Konkursy ekologiczne cieszą się wielkim powodzeniem ze względu na atrakcyjne nagrody, ale i nie tylko. Olbrzymią rolę odgrywa tu przede wszystkim:

- chęć podejmowania działań na rzecz własnego środowiska lokalnego,
- potrzeba prowadzenia obserwacji i doświadczeń w obiektach przyrodniczych
- dążenie do rozwijania twórczości artystycznej dzieci utalentowanych plastycznie,
- chęć pokazania swoich dokonań oraz wymiana doświadczeń co skutecznie integruje placówki oświatowe w podejmowaniu działań na rzecz środowiska oraz dopinguje do coraz lepszej pracy.

Te przyczyny są najcenniejsze, ponieważ prowadzą do skutecznej edukacji ekologicznej, właściwie kształtują świadomość młodego pokolenia. Wymiernym efektem udziału w konkursach są działania wykonane na rzecz lokalnego środowiska, dokonane obserwacje i ich dokumentacja, sadzenie roślin, zmniejszanie ilości odpadów. W Programie 2011 przewidziany jest jeden konkurs nt. wiedzy ekologicznej, pn „II Powiatowy Konkurs Wiedzy o Ochronie Przyrody na terenie Powiatu Limanowskiego” realizowany z LOP od. Limanowa oraz Nadleśnictwem Limanowa.

8. Organizowanie warsztatów dla nauczycieli i konferencji dla pracowników samorządowych

W czasie trwania programu będą organizowane szkolenia dla nauczycieli mające na celu pomoc w przygotowaniach ścieżek ekologicznych. Dostarczane będą materiały edukacyjne zawierające aktualne metody segregacji i innowacyjne pomysły w zakresie gospodarki odpadami. Będzie to również okazja do bieżącej wymiany uwag co do programu oraz potrzeb nauczycieli w kwestii edukacji. Za pomocą spotkań będziemy również prosić o kolportaż ulotek i naszych publikacji do miejscowości skąd pochodzą nauczyciele. W ten sposób będziemy starali się dotrzeć do wszystkich miejscowości powiatu limanowskiego. Również na spotkaniach tych będziemy umożliwiać innym stowarzyszeniom dostęp do grona nauczycielskiego.

Planowane konferencje - warsztaty:

- **5 kwiecień 2011 r.** Spotkanie z nauczycielami powiatu limanowskiego promujące Program edukacji ekologicznej 2011. Rozdanie materiałów edukacyjnych: filmów, broszur, plakatów. Zapoznanie z planowanymi konkursami, akcjami i projektami. Warsztaty prowadzone przez FWIE w Krakowie nt.: „W słowach kilku o Wydrze, Bobrze i Wilku”, prezentacja oferty REBA – odzysku zużytych baterii oraz oferta współpracy GPN-u.
- **28 kwiecień 2011 r.** Warsztaty dla społeczności lokalnej w szczególności dla pracowników administracyjnych nt. odnawialnych źródeł energii (OZE) realizowane w ramach projektu „Zielony telefon” oraz możliwości pozyskiwania energii, omówienie dostępnych technologii OZE, omówienie bieżącej sytuacji prawnej

dotyczącej OZE oraz przeprowadzenie debaty lokalnej dotyczącej konkretnego problemu.

- **Wrzesień 2011 r.** Spotkanie z nauczycielami z terenu całego Powiatu Limanowskiego będzie miało na celu omówienie strategii tegorocznego „Święta drzewa” oraz wypełnienie ankiet zgłoszeniowych.
- **Listopad 2011 r.** Podsumowanie konkursu prowadzonego przez PCE oraz uroczyste wręczenie nagród i podsumowanie działalności PCE za 2011 r.
- Przez cały rok na bieżąco przeprowadzane będą szkolenia i konferencje przez zainteresowane ekologiczne organizacje pozarządowe.

IV. EFEKTY EKOLOGICZNE I SPOŁECZNE

- Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu limanowskiego,
- Dostrzeganie, opisywanie i wyjaśnianie związków między naturalnymi składnikami środowiska, człowiekiem i jego działalnością,
- Podejmowanie działań ekologicznych w najbliższym otoczeniu i we własnym życiu,
- Umiejętność przestrzegania zasad ładu i porządku w miejscach publicznych,
- Dostrzeganie zagrożeń dla współczesnej cywilizacji wynikających z nieracjonalnego korzystania z zasobów środowiska i z nierównomiernego poziomu życia w różnych regionach świata,
- Podejmowanie racjonalnych działań służących poprawie stanu środowiska w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej,
- Zmniejszenie odpadów niebezpiecznych zwłaszcza baterii na składowiska odpadów komunalnych nie przygotowanych do tego,
- Zwiększenie ilości zadrzewień miejskich.

V. EFEKTY MATERIALNE I SZKOLENIOWE

- Przewidywany udział nauczycieli w liczbie 60,
- Przewidywany udział uczniów w liczbie 3 500,
- Strona internetowa – min. 1500 odwiedzin,
- Posadzenie około 800 drzew,
- Zorganizowanie dwóch konferencji,
- Zorganizowane 2 warsztatów,
- Jedna wycieczka dla dzieci połączona z zajęciami terenowymi,
- Artykuły w prasie lokalnej.

VI. FINANSOWANIE

Całość programu jest finansowana z budżetu powiatu limanowskiego, części przeznaczony na ochronę środowiska, Dział 900 rozdział 90095.

Dodatkowo Konkurs będzie współfinansowany przez Lasy Państwowe oraz Ligę Ochrony Przyrody oddział Limanowa, a wydanie atlasu roślin w 70% zostanie pokryty ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego.

Sadzenie drzew przy basenie limanowskim pokryje firma Wilo.

HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY

Zadania pn.

„Program edukacji ekologicznej społeczeństwa w Powiecie Limanowskim VI edycja 2011 realizowany przez Powiatowe Centrum Ekologiczne”

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE ZAKRESU RZECZOWEGO	Okres realizacji zadania		Wartość (zł.)		
		Data rozpoczęcia	Data zakończenia	całkowite nakłady brutto	środki własne	środki zewnętrzne
1	2	3	4	5	6	7
1	„Prezent dla Ziemi” – sadzenie drzew przy basenie limanowskim	01.04.2011	30.07.2011	11 880,00	0,00	11 000,00
2	Zakup nagród rzeczowych w „II Powiatowym Konkursie Wiedzy o Ochronie Przyrody na Terenie Powiatu Limanowskiego” 4210	01.04.2011	30.11.2011	1 500,00	1 500,00	0,00
3	Organizacja Światowego Dnia Ziemi 4300	01.04.2011	30.05.2011	300,00	200,00	100,00
4	Wydanie „Atlasu roślin chronionych, rzadkich i zagrożonych powiatu limanowskiego” przy wykorzystaniu środków Europejskiego Funduszu Rolnego 4309 i 4219 <i>wcześniej zaakceptowane decyzją Zarządu Powiatu Limanowskiego w dniu 12.01.2011</i>	01.01.2011	30.11.2011	45 000,00	20 000,00	25 000,00
5	Zakup nagrody dla Koła Wędkarskiego w Limanowej – Społecznej Straży Rybackiej	01.04.2011	30.07.2011	1 600,00	1 600,00	0
	Razem brutto:			60 280,00	23 400,00	36 100,00
	Środki zewnętrzne					36 100,00